ROK IV 1938 MARZEC Nr 2–7 (27–32)

GŁOS NAUCZYCIELSTWA MAZOWIECKIEGO

OD REDAKCJI

Po wydaniu pierwszego numeru po wakacjach w wydawnictwie naszym nastąpiła przerwa. Smutny okres rządów kuratorskich w Z. N. P. skierował nasze wysiłki na inne pole. Zamilkliśmy, by dać świadectwo prawdzie, że nauczycielstwo Związkowe bez dyrektyw „góry" znajdzie godną jego Organizacji odpowiedź na cios, który w nie uderzył w październiku r. ub. Złączone bólem milczeniem potwierdziło u stóp Belwederu wierność nakazom Wielkiego Marszałka — Honorowego Członka Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Chwila to była wyjątkowa, która nie słów, lecz czynów żądała od każdego związkowca. Tak się stało.

Dzisiaj, kiedy Organizacja odzyskała swoją samorządność, podejmujemy na nowo naszą służbę łącznika między członkami komórek organizacyjnych Okręgu Warszawskiego. Prosimy wszystkich członków, Zarządy Ognisk i Oddziałów Powiatowych, by zechcieli zacieśnić z nami nić łączności przez nadsyłanie artykułów i sprawozdań z terenów swojej pracy. Mamy bogaty materiał prób i doświadczeń, którymi winniśmy się dzielić dla wzmożenia i usprawnienia pracy organizacyjnej.

Po zjazdach

Dnia 8 grudnia 1937 r. odbywał się VIII Zjazd Delegatów Okręgu Warszawskiego. Na Zjazd przybyło ogółem 351 uczestników. Reprezentowane były wszystkie Zarządy Oddziałów Powiatowych. Jeżeli chodzi o Ogniska, to te reprezentowane były w 67%. Ogółem uprawnionych do udziału w Zjeździe było 795 delegatów, przybyło 351, czyli 43%.

Tę stosunkowo małą frekwencję na Zjeździe tłumaczyć należy trudnościami natury finansowej, w jakiej się znalazły wszystkie komórki organizacyjne w okresie urzędowania kuratora w Z. N. P. i pewnymi usterkami naszego statutu, który nakłada np. na Ognisko obowiązek delegowania aż 3 przedstawicieli na Zjazd Okręgowy.

Z powyższych uwag trzeba wysnuć pewne wnioski:

1. Zarządy Oddziałów Powiatowych muszą zwrócić baczną uwagę na te Ogniska w swoich powiatach, które w ogóle na Zjeździe Okręgowym nie były reprezentowane.

2. Statut Z. N. P. powinien być zmieniony w tym sensie, by reprezentacja poszczególnych komórek organizacyjnych w Zjazdach Delegatów dostosowana była do możliwości organizacyjnych i finansowych tych komórek.

3. Składki członkowskie na rzecz Oddziałów Powiatowych winny być pobierane przez Zarządy Oddziałów, a nie przez Zarząd Główny.

A teraz parę uwag na temat przebiegu VIII Zgromadzenia Okręg.

1. Postawa Delegatów była tak jednomyślna we wszystkich sprawach, jak nigdy przedtem.

2. Przedmiot obrad, ze zrozumiałych względów, był stosunkowo ograniczony, zainteresowanie Koleżanek i Kolegów, jak w ogóle wszystkich nauczycieli, wtedy skupiło się głównie na ówczesnej sytuacji Z. N. P. i odparciu stawianych nam bezpodstawnie wysoce krzywdzących zarzutńw.

VIII Zjazd Delegatów Okręgu Warszawskiego Z. N. P. jednomyślnie przyjął następującą deklarację:

1. Aby Szkoła mogła spełnić swoją misję wychowawczą, musi posiadać właściwe warunki pracy i cieszyć się zaufaniem rodziców oraz uznanym przez państwo autorytetem. Misji wychowawczej Szkoły przeciwstawiają się sfery reakcyjne, które w podniesieniu oświaty wśród szerokich mas chłopskich i robotniczych widzą rzekome zagrożenie swojego stanu posiadania. Grupy te wszelkimi drogami dążą stale do podkopania powagi i autorytetu Szkoły, by w ten sposób zniszczyć skuteczność jej oddziaływania wychowawczego na dziatwę i rodziców. Jeśli się zważy, że Szkoła wychowuje przede wszystkim w duchu społeczno-obywatelskim i odrabia wiekowe zaniedbania w dziedzinie wychowania narodowego i państwowego, to

obniżanie jej powagi i wpływu przez ciągłe oczernianie nauczycielstwa jest działaniem na szkodę Państwa i Społeczeństwa.

2. W tych ciężkich czasach dla oświaty powszechnej i nauczycielstwa VIII Zjazd Okręgowy w Warszawie oświadcza, że nie ma takich sił i takich przeszkód, które by mogły nauczycielstwo polskie, zgrupowane w szeregach Z. N. P., zahamować w pracy dla dobra Rzeczypospolitej Polskiej. Wszelkie zarzuty, insynuujące nam, że działalność Z. N. P. w czasach ostatnich jest obojętna albo szkodliwa dla Państwa, traktujemy jako chęć powstrzymania nas w naszej wielkiej pracy społecznej i wykopania przepaści między szkołą i nauczycielem a społeczeństwem.

3. Nauczyciel polski z tytułu swojej pracy w najrozmaitszych środowiskach zna tak dobrze rzeczywistość polską jak może nikt inny i wie, że potęga Rzeczypospolitej Polskiej wspierać się musi na oświeconych masach chłapskich i robotniczych złączonych w bratnim wysiłku ze światem pracowników umysłowych. Ponieważ żaden ustrój państwowy poza ustrojem demokratycznym nie jest w stanie i nie chce zadość uczynić powyższemu warunkowi, przeto nauczycielstwo zgrupowane w szeregach Z. N. P. stało, stoi i stać będzie na stanowisku, że ustrój wewnętrzny Polski winien być ustrojem szczerze demokratycznym, tylko bowiem przy takim ustroju można wcielić w życie zasady sprawiedliwości społecznej. Totalizm państwowy jako obcy psychice narodu polskiego uznajemy za szkodliwy dla Państwa i zabójczy dla życia społecznego.

4. VIII Walny Zjazd Okręgowy w Warszawie wzywa wszystkich swoich członków, by tak jak dotychczas tak i nadal z całą ofiarnością spełniali swoje obowiązki pomni na wielki testament Pierwszego Marszałka Odrodzonej Polski i Honorowego Członka Z. N. P.: „Odradzać dusze ludzkie, zmieniać człowieka, zrobić go lepszym, zrobić go wyższym, zrobić go potężniejszym i silniejszym" — to jest nasze nigdy nie przemijające zadanie.

Wielki Marszałek Józef Piłsudski powiedział nam również, że „obok pracy wojskowej, która byt nasz utrwaliła, utrwaliła swą krwią" jesteśmy tymi, „którzy w prawdziwym odrodzeniu Polski i odrodzeniu człowieka polskiego" mamy „największe prawo do zasługi".

Dla wzmocnienia własnej wytrwałości w walce z czynnikami wstecznymi i dla lepszego uświadomienia społeczeństwa o zadaniach naszych, których nam, bez sprzeniewierzenia się testamentowi Józefa Piłsudskiego, odstąpić nie wolno — słowa te w dzisiejszych czasach przypomnieć należy.

5. VIII Zjazd Okręgowy w Warszawie deklaruje swoją pracę

na wszystkich odcinkach życia społecznego, które zmierzają do dźwigania Polski wzwyż i do wzmocnienia obronności granic, a w szczególności deklarujemy swoją gotowość do pracy nad dokształcaniem młodzieży w wieku przedpoborowym.

6. Karność organizacyjna, tak konieczna w naszej pracy w każdym czasie, dziś musi być ze szczególną zapobiegliwością przestrzegana w działalności wszystkich naszych komórek.

7. Szczere koleżeństwo, wzajemne zaufanie i ożywione tempo prac w poszczególnych komórkach wzmocnią nasze siły, zmniejszą przykrości, a trudy dnia codziennego opromienia radość życia zespołowego.

8. VIII Walny Zjazd Okręgowy w Warszawie wyraża szczere podziękowanie tym wszystkim organizacjom i instytucjom oraz wybitnym przedstawicielom naszego życia politycznego, kulturalnego i społecznego, którzy w ciężkich dla nas czasach okazali nam swoją życzliwość i solidarność w walce o niezależną i demokratyczną organizację nauczycielską, jaką jest Z. N. P.

Nadto Zjazd przyjął następujące wnioski:

I. W ostatnich czasach zaszły wypadki przeniesień nauczycieli do innych miejscowości na podstawie art. 51 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli. Zainteresowanym nie wytoczono dochodzenia dyscyplinarnego, nie udowodniono winy, a zastosowano karę, za jaką niewątpliwie należy uważać przeniesienie nauczyciela do innej miejscowości; przeciwko tego rodzaju praktykom zakładamy protest. Nie możemy się pogodzić z faktem, aby interes jednostek czy grup społecznych lub politycznych był stawiany ponad istotne dobro szkolnictwa i aby to było połączone z krzywdą nauczycieli.

II. Niektórzy inspektorowie rozesłali w październiku r. b. w swoich obwodach okólniki do członków Związku z wezwaniem zapłacenia wszystkich składek członkowskich. „Ponieważ Z. N. P. jest ideowym i materialnym dorobkiem własnym nauczycielstwa, oraz jest dobrowolną organizacją obywatelskich wysiłków nauczycielstwa, przeto Zjazd Okręgu Warszawskiego Z. N. P. z całą stanowczością przeciwstawia się próbie ze strony czynników z poza organizacji w kierunku uświadamiania nas o naszych obowiązkach w stosunku do Związku.

III. Zjazd Okręgu Warszawskiego Z. N. P. domaga się od Władz Szkolnych zmiany instrukcji z dnia 26 stycznia 1935 r. w tym sensie, aby kierownik szkoły nie był obowiązany do przesyłania spostrzeżeń i wydawania opinii o nauczycielach, gdyż ten obowiązek winien spoczywać na barkach władz szkolnych I instancji.

IV. Zjazd domaga się:

1. przywrócenia komisji kwalifikacyjnych z udziałem przedstawicieli nauczycielstwa dla rozstrzygnięcia odwołań od oceny ujemnej;
2. zastępstwa za chorych nauczycieli;
3. reorganizacji samorządu szkolnego w kierunku dania mu podstaw prawnych i materialnych w celu zapewnienia szkolnictwu regularnego i faktycznego zaspakajania potrzeb gospodarczych;
4. wydania ustawy o normach płacy i pracy dla nauczycieli szkół prywatnych w tym sensie, aby w żadnym wypadku normy te nie były

gorsze od norm, obowiązujących w szkolnictwie publicznym i państwowym;

5. wszczęcia akcji u Władz w sprawie wypłacania zaległego dodatku mieszkaniowego, należnego nauczycielstwu ze Skarbu Państwa;
6. przywrócenia prawa wypłacania dodatku mieszkaniowego ze Skarbu Państwa;
7. zniesienia opłat egzaminacyjnych przy egzaminach praktycznych;
8. wszczęcia akcji w Ministerstwie Komunikacji o przyznanie nauczycielstwu szkół powszechnych w czasie wakacji letnich jednego biletu kolejowego według taryfy wojskowej po całej Polsce w celach krajoznawczych.

V. Zjazd Okręgowy stwierdza, że liczba szkół specjalnych jest niewspółmiernie mała w stosunku do dzieci anormalnych i domaga się wyeliminowania tych dzieci ze szkół powszechnych i stworzenia dla nich większej liczby szkół specjalnych.

Zjazd domaga się utworzenia w Województwie Warszawskim poza terenem m. Warszawy choćby po jednej szkole w obwodzie z internatem dla dzieci umysłowo upośledzonych i moralnie zaniedbanych.

*

* *

Przebieg i wyniki obrad Nadzwyczajnego Zjazdu Delegatów w Krakowie w dniu 2.II br. są już dostatecznie znane wszystkim Koleżankom i Kolegom zarówno z prasy codziennej, jak i z „Głosu Nauczycielskiego".

Chcę tylko podkreślić jeden zasadniczy i bardzo ważny fakt na marginesie zarówno Zjazdu Okręgowego w Warszawie jak i wszystkich innych zjazdów okręgowych, jak wreszcie i Zjazdu Delegatów w Krakowie.

Faktem tym jest zawsze wysoce obywatelska i patriotyczna postawa nauczycielstwa. Wszystkie wystąpienia nasze w owych krytycznych czasach, aczkolwiek bardzo często ostre i zdecydowane, nacechowane były wielką odpowiedzialnością za przyszłość szkoły i zawodu nauczycielskiego w Polsce.

Fakt, że nauczycielstwo związkowe, tak boleśnie dotknięte w swoich uczuciach patriotycznych i przywiązaniu do Organizacji, nie przekroczyło granic akcji dopuszczalnej, że w wystąpieniach swoich nigdy nie pozbywało się troski o rzeczy zasadnicze z państwowego punktu widzenia jest dla naszej Organizacji niezmiernie zaszczytnym do stwierdzenia.

Była to dla nas bardzo ciężka próba, z której i jako obywatele i jako członkowie drogiej nam Organizacji wyszliśmy zwycięsko.

Trzeba z tych trudnych dla nas czasów jak i z przebiegu odbywających się wówczas zgromadzeń i zjazdów wysnuć pewne wnioski dla naszej działalności:

1. Trzeba wzmóc działalność organizacyjną i społeczną wśród nauczycielstwa związkowego, wykorzystywując w ten sposób ów wielki kapitał moralny, jaki zgromadziliśmy w tych krytycznych czasach dla naszej Organizacji, a który się przejawił w tej wielkiej solidarności i wysoce obywatelskiej postawie ogółu nauczycielstwa związkowego.

2. Trzeba obmyśleć bardziej planową akcję uświadamiania ogółu Koleżanek i Kolegów o ideologii Z. N. P. oraz o celach i zadaniach naszej Organizacji. Akcja ta winna zasadniczo zmierzać do tego, by Koleżanki i Koledzy jeszcze skuteczniej mogli przeciwdziałać i przeciwstawiać się wciąż jeszcze atakującym nas niektórym odłamom prasy.

3. W całej naszej działalności towarzyszyć nam winna energia, rozwaga, planowość, spokój, gruntowna świadomość naszych celów i, jak zwykle, wysoce obywatelska postawa. Dorywczość w pracy, nerwowość, niedostateczne przemyślenie sprawy nie mogą mieć miejsca w naszych poczynaniach organizacyjnych i społecznych.

Można by oczywiście snuć i dalsze wnioski, ale to by tylko zaciemniło rzeczy najbardziej istotne, które staraliśmy się przedstawić w niniejszym artykule.

Z pracy społecznej

O właściwy charakter spółdzielni uczniowskich

Obok spółdzielni uczniowskich w szkole, mających wyraźny charakter organizacji uczniowskiej, wychowującej, istnieją tu i ówdzie sklepiki szkolne, obliczone najczęściej na zysk szkoły, do których śmiało można zastosować zdanie Min. W. R. i O. P., iż są to właściwie kramy szkolne i jako takie należy co rychlej zlikwidować, lub doprowadzić do przekształcenia na spółdzielnie uczniowskie. Aby osiągnąć swe zamierzenie wychowawcze, jakim jest przygotowanie młodzieży do życia społeczno-gospodarczego, spółdzielnia uczniowska winna opierać się na czystych ideowych zasadach spółdzielczych.

Ruch spółdzielczy nie jest jednak samorodnym. Budzenie zainteresowań młodzieży zagadnieniami życia społeczno-gospodarczego uzależnione jest w pierwszej mierze od zainteresowań nauczycielstwa, oraz znajomości przezeń zagadnienia. Braki pod tym względem są duże — żaden z wielkich ruchów społecznych nie jest tak mało znanym, jak właśnie spółdzielczość.

W celu przede wszystkim wzbudzenia zainteresowań, a następnie wskazania właściwej płaszczyzny realizacji idei spółdzielczości na powiatowych zjazdach kierowników szkół z obwodu Warszawskiego odbytych w grudniu 1937 r., oraz lutym i marcu 1938 r. była m. in. omówiona sprawa spółdzielni uczniowskich. Jako dalszy ciąg zapoczątkowanej akcji w poszczególnych powiatach organizowane są kilkudniowe spółdzielcze kursy nauczycielskie (taki kurs odbył się dla opiekunów spółdzielni uczniowskich z terenu m. st. Warszawy w Szklanych Domach na Żoliborzu 28 i 29 grudnia, kurs spółdzielczy powiatu grójeckiego odbyty w lokalu Z. N. P. w dniach 7, 8 i 9 stycznia, oraz kurs spółdzielczy pow. mińskiego w dn. 24, 25 i 26 marca); nauczycielstwo myśli tu i ówdzie o założeniu księgarni spółdzielczej, nawią-

zuje kontakt z istniejącymi spółdzielniami spożywców, Związkiem Spółdzielni Spożywców „Społem" itp., a przez organizacje spółdzielcze styka się bezpośrednio, przy jednym warsztacie, ze społeczeństwem. Jedno tylko zastrzeżenie — niechaj te poczynania płyną z naszego wewnętrznego przekonania.

St. Rżysko

Obrona prawna

Przeglądać arkusze spostrzeżeń i kartę kwalifikacyjną

Po przypadkowym przejrzeniu karty kwalifikacyjnej arkusza spostrzeżeń w wielu wypadkach nauczyciel zostaje zaskoczony tym, co o nim tam napisano. Wyraża swoje zdziwienie, protestuje, uważając za niesłuszne spostrzeżenia, jakie zostały wpisane do arkusza. Niestety, już za późno. Na podstawie niesłusznych spostrzeżeń i opinii bezpośredniego przełożonego została wpisana okresowa ocena. Należy raczej wyrazić zdziwienie wobec tego, który przypadkowo przejrzał arkusz spostrzeżeń i kartę kwalifikacyjną, że nie zainteresował się tym w swoim czasie, jest to jego tylko wyłączną wina. Tym „zdziwionym" przytaczamy § 11 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z 1934 r. (Dz. U. R. P. nr 54, poz. 490): **Nauczyciel ma prawo przeglądać: a) swoją kartę kwalifikacyjną i b) arkusz spostrzeżeń oraz czynić z nich odpisy.**

Z tego wynika, że każdy z nas ma prawo żądać od bezpośredniego czy pośredniego przełożonego okazania arkusza spostrzeżeń i karty kwalifikacyjnej oraz wolno nam czynić z nich odpisy. Nie mogą odmówić żądaniu nauczyciela, gdyż mają obowiązujące ich przepisy. Nauczyciel powinien się zainteresować, co piszą o jego pracy, gdyż to jest podstawą do wydania oceny. Gdyby znalazł się przełożony, który nie chciałby okazać karty czy arkusza, powołać się na wspomniane przepisy i stanowczo zażądać. Przeglądanie spostrzeżeń ma duże znaczenie, gdyż poszczególne punkty, co do których mamy zastrzeżenia, możemy omówić, wyjaśnić i może to wpłynąć na zmianę decyzji naszych przełożonych. Np. wyjaśnienie przeprowadzenia lekcji tak a nie inaczej może zasadniczo wpłynąć na zmianę zdania przełożonego. Pod koniec dwuletniego okresu może to mieć zasadnicze znaczenie przy ustalaniu okresowej oceny, szczególnie dla tych, którzy w poprzednim okresie otrzymali niedostateczną ocenę.

Do spostrzeżeń i wniosku o wystawienie oceny bezpośredni przełożony załącza opinię o nauczycielu. Niestety, nie ma przepisów, na podstawie których nauczyciel mógłby zażądać okazania mu wydanej o nim opinii. Nie ma natomiast przepisów zabraniających przejrzenia tej opinii. A więc wysta-

wiający opinię może ją dać do odczytania, gdyż żadne przepisy tego mu nie zabraniają i władze żadnych konsekwencji z tego wyciągnąć nie mogą.

W praktyce jedni dają opinię do przejrzenia, inni nie. Według nas opinii do przejrzenia nie da ten, kto pisze niezgodnie z prawdą, zbyt dużo okazał tam swej „indywidualności" i wobec tego wstydzi się okazać zainteresowanemu, co o nim napisał. Bo jak inaczej rozumować? Jeżeli się pisze zgodnie z rzeczywistością, dlaczego to ukrywać? Czyżby chcieli wzbudzić strach z powodu nieujawnienia prawdy? Czy trzymanie kogoś w niepewności służyłoby jako sposób zachowania swego autorytetu? Jeżeli ktoś taką drogą chce zdobyć autorytet, to niech ustępuje, gdyż sam najlepsze wydaje o sobie świadectwo, stwierdzające niedostateczne przygotowanie do zajmowanego stanowiska.

Ponieważ w b. r. kalendarzowym (rok parzysty) będziemy mieli wystawiane oceny pracy, wobec tego w interesie każdego leży przeglądanie spostrzeżeń, czynienie uwag, by ocena nie była niemiłą niespodzianką.

B. K.

Jeszcze w sprawie dodatku mieszkaniowego dla nauczycieli

Gmina obowiązana jest dostarczyć każdemu nauczycielowi odpowiedniego pomieszczenia na jego prywatne mieszkanie. Ten obowiązek wynika z następujących podstaw prawnych: art. 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. nr 18, poz. 143), w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. nr 86, poz. 662) i art. 1 ustawy o budowie publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. nr 18, poz. 144, 1922 rok)). Przytoczone pstawy nakładają na gminę obowiązek dostarczenia mieszkania nauczycielowi. Powstaje teraz pytanie jakie to ma być mieszkanie? Czy gmina ma swobodę co do jakości mieszkania, czy też obowiązują ją jakie przepisy pod tym względem? Sprawa ta została uregulowana rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 5 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. nr 45, poz. 383), w brzmieniu rozporządzenia tegoż Ministra z dnia 15 maja 1931 r. (Dz. U. R. P. nr 64, poz. 524). Otóż według przytoczonego rozporządzenia mieszkania nauczycielskie winny mieć następujące wymiary: jednopokojowe z kuchnią — 30 m^2 powierzchni podłogi, a dwu i trzypokojowe z kuchnią — 60m^2. Z tego wynika, że najmniejsze mieszkanie, jakie gmina może zaproponować nauczycielowi musi się składać z kuchni i pokoju o powierzchni co najmniej 30 m^2. Jeżeli mieszkanie składa się z trzech pokojów z kuchnią o powierzchni ponad 60 m^2, gmina może żądać opłaty tytułem komornego za powierzchnię większą niż 60 m^2 według taryfy, obowiązującej w danej miejscowości. Gmina więc nie ma swobody w przydziela-

niu mieszkań według własnego uznania, a musi się kierować obowiązującymi pod tym względem przepisami.

Często się zdarza, że gmina według własnego rozumowania uznaje mieszkanie za odpowiednie i przydziela je nauczycielowi.

Jeżeli mieszkanie jest nieodpowiednie, najczęściej zbyt szczupłe i niemożliwe ze względów higienicznych, co w takim razie ma robić nauczyciel?

Mieszkania nie przyjąć, a o samym postanowieniu zawiadomić gminę i inspektora szkolnego, podając przyczyny nie przyjęcia. Zawiadomienie o nie przyjęciu mieszkania należy przesłać w ciągu 14 dni, licząc od dnia otrzymaniu zawiadomienia ustnego czy pisemnego o przydzieleniu mieszkania. Jeżeli inspektor szkolny wyda orzeczenie, że mieszkanie jest odpowiednie, należy je zająć, a przeciwko decyzji inspektora szkolnego wnieść odwołanie (drogą służbową) do Kuratorium w ciągu 14 dni od otrzymania decyzji inspektora. Po otrzymaniu odmownej decyzji Kuratorium zostaje skończona droga administracyjna, a decyzja drugiej instancji w tym wypadku podlega zaskarżeniu tylko do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w ciągu dwóch miesięcy od daty otrzymania decyzji Kuratorium.

Według projektu rozpatrywanego przez izby ustawodawcze dodatek mieszkaniowy dla nauczycieli ma stopniowo przejmować i wypłacać Skarb Państwa dla zorientowania się podajemy, w jaki sposób oblicza się dodatek mieszkaniowy i w jakiej wysokości Zaznaczamy, iż według wspomnianego projektu, obowiązujące dotąd stawki komornego bez zmian ma przejąć Skarb Państwa.

Dotąd dodatek mieszkaniowy jest wypłacany wadług ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. W myśl przytoczonej ustawy b. zabór rosyjski jest podzielony na cztery grupy (nie licząc Warszawy) pod względem wysokości dodatku mieszkaniowego, a mianowicie: a) do grupy IV zalicza się miejscowości do 10 tysięcy mieszkańców; będą to wsie, osiedla, osady, b) do grupy III — od 10 do 40 tysięcy mieszkańców, c) do grupy II — od 40 do 80 tysięcy mieszkańców, d) do grupy I — ponad 80 tysięcy mieszkańców i e) m. st. Warszawa. Wysokość dodatku mieszkaniowego uzależniona jest od miejscowości, w której nauczyciel pracuje oraz od grupy uposażeniowej i wreszcie od stanu rodzinnego: rodzinny czy samotny.

Poniżej podajemy stawki dodatku mieszkaniowego, jako równoważnik za nie dostarczone mieszkanie nauczycielowi:

Warszawa: 11—8 grupa uposażeniowa — rodzinny 60 zł., samotny 26 zł; 7—6 grupa uposażeniowa — rodzinny 96 zł 68 gr, samotny 60 zł; 5 grupa uposażeniowa — rodzinny 168 zł 58 gr, samotny 96 zł 68 gr.

Grupa I: 11—8 grupa uposażeniowa — rodzinny 42 zł 67 gr, samotny 20 zł; 7—6 grupa uposażeniowa — rodzinny 65 zł, samotny 42 zł 67 gr; 5 grupa uposażeniowa — rodzinny 114 zł 30 gr, samotny 65 zł.

Grupa II: 11—8 grupa uposażeniowa — rodzinny 37 zł 67 gr, samotny — 18 zł; 7—6 grupa uposażeniowa — rodzinny 58 zł, samotny 37 zł 67 gr; 5 grupa uposażeniowa — rodzinny 101 zł 29 gr, samotny 58 zł.

Grupa III: 11—8 grupa uposażeniowa — rodzinny 33 zł 67 gr, samotny — 16 zł; 7—6 grupa uposażeniowa — rodzinny 51 zł, samotny 33 zł 67 gr; 5 grupa uposażeniowa — rodzinny 89 zł 29 gr, samotny 51 zł

Grupa IV: 11—8 grupa uposażeniowa — rodzinny 28 zł 67 gr, samotny 15 zł; 7—6 grupa uposażeniowa — rodzinny 44 zł, samotny 28 zł 67 gr; 5 grupa uposażeniowa — rodzinny 76 zł 29 gr, samotny 44 zł. Najwyższy dodatek mieszkaniowy może otrzymać nauczyciel w wysokości 168 zł 58 gr, a najniższy 15 zł w stosunku miesięcznym.

Jednocześnie zaznaczamy, iż prawo do dodatku mieszkaniowego przysługuje i żonie i mężowi jeżeli oboje pracują w szoklnictwie powszechnym. Przy czym małżeństwo bezdzietne otrzymuje dodatek mieszkaniowy jako samotni, natomiast jeżeli mają dziecko mąż otrzymuje dodatek jako rodzinny, a żona — jako samotna. **B.**

Sprawy organizacyjne

VIII Zjazd Okręgowy

Dnia 8 grudnia 1937 r. odbył się w siedzibie Z. N. P. w Warszawie VIII Zjazd Okręgu Warszawskiego.

Na Zjazd przybyło 351 delegatów oraz kol. Prezes Kolanko z członkami Zarządu Głównego.

Zjazd otworzył i zagaił Prezes Okręgu kol. Worobczuk następującymi słowami:

„Ostatni Zjazd Okręgu Warszawskiego odbył się 22 grudnia 1935 r., kiedy Prezesem Związku Nauczycielstwa Polskiego był jeszcze jego założyciel ś. p. Stanisław Nowak (obecni wstają). Strudzony życiem i długoletnią pracą w służbie Państwa i umiłowanej przez Niego Organizacji rozstał się z tym światem 6 marca 1936 r. Był dla nas wzorem prawego obywatela, wielkiego patrioty, niezłomnego bojownika o Szkołę Polską, o należne jej w Państwie i społeczeństwie stanowisko; był wodzem duchowym Polskiego Nauczycielstwa, któremu kazał zawsze wysoko dzierżyć sztandar honoru i godności stanu nauczycielskiego. Uczcijmy pamięć Jego i pamięć zmarłych członków Ognisk Okręgu Warszawskiego chwilą ciszy".

Następuje trzyminutowa cisza dla uczczenia pamięci zmarłych członków.

„Buławę Związkową po Prezesie Stanisławie Nowaku przejął godny Jego następca — kol. Jan Kolanko, którego witam jak najserdeczniej (obecni wstają, długotrwałe oklaski i okrzyki: niech żyje!). Witam przybyłych

na nasz Zjazd członków Zarządu Głównego (oklaski i okrzyki: niech żyją!), witam Was, Koleżanki i Koledzy, życząc, by obrady nasze dały jak najlepsze wyniki".

Po przyjęciu regulaminu obrad oraz powołaniu Komisji Weryfikacyjnej, Komisji Skrutacyjnej i sekretarzy Zjazdu głos zabrał kol. Bronisław Chróścicki i odczytał depesze do Prezydenta R. P. Prof. Ignacego Mościckiego, Inspektora Sił Zbrojnych Marszałka Śmigłego-Rydza, Premiera gen. Sławoj-Składkowskiego i Ministra W. R. i O. P. Prof. Świętosławskiego. Depesze zostały przyjęte jednomyślnie.

Po załatwieniu czynności wstępnych Prezes Worobczuk złożył sprawozdanie z działalności Zarządu Okręgu.

Ustępujący Zarząd Okręgu był wybrany na podstawie nowego Statutu. W ramach jego praca Zarządu rozwijała się pomyślnie. Wśród członków jego panowała zawsze swoboda w myśleniu a jedność w działaniu. Zarząd Okręgu starał się podnieść możliwie wysoko sprawność organizacyjną Ognisk i Oddziałów. Na wszelkie pisma i zapytania odpowiadał niezwłocznie i tego samego żądał od wszystkich członków, od Ognisk i Oddziałów. Stale domagał się, by każdy członek Związku obok składki dał jeszcze na rzecz Organizacji cząstkę swojej pracy. Sprawie uaktywnienia życia w Ogniskach i Oddziałach poświęcał wiele uwagi. Członkowie Zarządu brali żywy udział w posiedzeniach Zarządów Oddziałów oraz w Zjazdach Powiatowych.

Stosunek Zarządu Okręgu do pracy szkolnej był zawsze jak najbardziej pozytywny, czego dowodem jest dorobek Wydziału Pedagogicznego. Korespondencyjny W. K. N. Okręgu Warszawskiego ma już za sobą chlubną i piękną tradycję. W sprawie konferencji rejonowych ustalił zasady współpracy Wydziałów Pedagogicznych komórek Z. N. P. z Władzami szkolnymi, ułatwiał organizowanie wycieczek naukowych do Warszawy, wysyłał prelegentów na konferencje i udzielał porad ustnych i pisemnych w sprawach pedagogiczno-dydaktycznych oraz w zakresie badań psychotechnicznych; organizował konferencje dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny, omówił i ustalił środki pomocy dla nauczycieli z oceną niedostateczną, opracował wybór najcenniejszych utworów literatury z ostatnich lat i rozesłał je bibliotekom związkowym w Okręgu.

W dziedzinie pracy społeczno-oświatowej Zarząd Okręgu czuwał, by nie była ona wyzyskiwana i nadużywana przez czynniki postronne. Gdy zachodziła potrzeba, interweniował w sposób jak najbardziej stanowczy. Spieszył z pomocą i radą członkom napastowanym przez grupy reakcyjne.

Do władz szkolnych i administracyjnychZarząd Okręgu odnosił się z pełną lojalnością, lecz, gdy zachodziła potrzeba, bronił słusznych postulatów nauczycielstwa w myśl dobrze pojętego obowiązku organizacyjnego. Wydział Obrony Prawnej spieszył w każdym wypadku z radą i interwencją. Na łamach „G. N. M." dział poradnictwa służbowego był zawsze obsłu-

żony. Kurs prawno-służbowy, organizowany co roku w okresie wakacyjnym, zyskiwał coraz większe zrozumienie i uznanie ze strony wielu członków i komórek organizacyjnych.

„Głos Nauczycielstwa Mazowieckiego" był łącznikiem między członkami i komórkami organizacyjnymi na terenie Okręgu. Na łamach jego dawaliśmy wyraz naszemu stanowisku w sprawach organizacyjnych, zawodowych i społeczno-oświatowych. W miarę ożywienia pracy organizacyjnej w terenie szpalty pisma naszego stawały się żywsze i barwniejsze.

Dnia 1 stycznia Okręg Warszawski liczył 6.307 członków, a dnia 1 września 1937 r. — 6.552. W ostatnich miesiącach liczba członków wzrosła.

Dyskusja była bardzo ożywiona i przeciągnęła się do późnych godzin popołudniowych. Zjazd poddał rzeczowej ocenie działalność Zarządu Okręgu i wytknął zasadnicze linie pracy na przyszłość. Zjazd całkowicie solidaryzował się ze stanowiskiem Zarządu Okręgu w sprawie zawieszenia Zarządu Głównego i wprowadzenia na teren Z. N. P. rządów kuratorskich. Zjazd udzielił ustępującemu Zarządowi absolutorium za okres sprawozdawczy i powołał nowe władze Okręgowe w następującym składzie:

Prezes Okręgu — kol. ADAM WOROBCZUK.

1. Przewodniczący Wydz. Org. — kol. Wiącek Stanisław.
2. Przewodniczący Wydz. Ped. — kol. Staszewski Kazimierz.
3. Zastępca Przew. Wydz. Org. — kol. Kuran Józef.
4. Przewodniczący Wydz. Pr. Społ. — kol. Janicki Stanisław.
5. Zastępca Przew. Wydz. Pr. Społ. — kol. Dusza Wawrzyniec.
6. Wydział Obrony Prawnej — kol. Kokoszczyński Bolesław.
7. Przewodniczący Wydz. Fin. — kol. Szymanowski Feliks.
8. Zastępca Przew. Wydz. Fin. — kol. Dziubiński Władysław.
9. Przewodn. Sek. Szkol. Powszechnego — kol. dr Jadwiga Ledóchowska.
10. Przewodniczący Sek. Szkol. Śred. — kol. Snopek Wiktor.
11. Przewodniczący Sek. Szkol. Specjal. — kol. Jędraszko Antoni.
12. Przewodniczący Sek. Szk. Dokszt. — kol. Witkowski Jerzy.
13. Przewodniczący Sek. Szkol. Przedszkol. — kol. Czaplówna Maria.
14. Przewodniczący Sek. Szkol. Kształ. Naucz. — kol. Chróścicki Bronisław.

Komisja Kontrolująca:

Członkowie: 1. kol. Derlikowski Józef,
2. kol. Leszczyński Józef,
3. kol. Rżysko Stanisław.

Zastępcy: 1. kol. Prusek Adam,
2. kol. Bartnikówna Waleria.

S ą d O r g a n i z a c y j n y:

Prezes Sądu Organizacyjnego — kol. Płużański Wacław.
Zastępjca Prezesa Sądu Org. — kol. Czyż Franciszek.

Ponadto w skład Zarządu Okręgu wchodzą Prezesi następujących Oddziałów Powiatowych:

1. Maleszewski Bolesław — Oddział Błonie.
2. Wujcicki Stanisław — Oddział Ciechanów.
3. Ciećwierz Wacław — Oddział Gostynin.
4. Janus Władysław — Oddział Grójec.
5. Seroka Wacław — Oddział Kutno.
6. Saar Władysław — Oddział Lipno.
7. Mróz Stanisław — Oddział Łowicz.
8. Bartold Stanisław — Oddział Maków-Mazowiecki.
9. Jaworski Józef — Oddział Mińsk-Mazowiecki.
10. Pepłowski Bronisław — Oddział Mława.
11. Staszyński Ludwik — Oddział Nieszawa.
12. Pernej Stefan — Oddział Płock.
13. Brodecki Jan — Oddział Płońsk.
14. Grodzicki Wiktor — Oddział Przasnysz.
15. Zając Jan — Oddział Pułtusk.
16. Kuran Józef — Oddział Radzymin.
17. Kagankiewicz Emanuel — Oddział Rawa-Mazowiecka.
18. Kossakowski Antoni — Oddział Rypin.
19. Bojenko Kazimierz — Oddział Sierpc.
20. Staszewski Piotr — Oddział Skierniewice.
21. Pruski Zygmunt — Oddział Sochaczew.
22. Scheiblet Leon — Oddział Warszawski.
23. Łapiński Stanisław — Oddział Włocławek.
24. Chróścicki Bronisław — Oddział Grodzki m. st. Warszawy.

W przerwie, jaka nastąpiła podczas posiedzenia Komisji Skrutacyjnej, głos zabrał Prezes Kolanko. W dłuższym przemówieniu przedstawił działalność Zarządu Głównego do dnia 30 września 1937 r. na tle ogólnej sytuacji społeczno-politycznej w Polsce, wyjaśnił powody ataków na Z. N. P ze strony grup klerykalno-reakcyjnych i uzasadnił, dlaczego Z. N. P. musi bronić samorządności i niezależności organizacji. W barwnych słowach przedstawił dotychczasowy dorobek ideowy i materialny Organizacji w służbie Państwa, społeczeństwa i zawodu nauczycielskiego, pracę szkolną i pozaszkolną nauczycielstwa związkowego w dziedzinie wzmożenia sił moralnych i materialnych Państwa i stosunek jego do sprawy obrony nietykalności granic Rzeczypospolitej. Mówca podkreślił, że rządy komisaryczne w Związku mogą zniszczyć dorobek materialny Organizacji, lecz dorobku

ideowego i moralnego nauczycielstwa związkowego nie uda się naruszyć. Słów Prezesa Związku sala wysłuchała w skupieniu i z natężoną uwagą. Kiedy schodził z trybuny wszyscy obecni wstali i nagrodzili Go długotrwałymi oklaskami.

Zjazd zakończył się w niezwykle podniosłym nastroju odśpiewaniem Hymnu Narodowego.

Sprawozdanie z pełnego Zarządu Okręgu Warszawskiego Z. N. P.

W dniu 13 marca 1938 r. odbył się zjazd pełnego Zarządu Okręgu Warszawskiego Z. N. P. wraz z Komisją Rewizyjną. Na 24 Oddziały wchodzące w skład Okręgu, jeden tylko Oddział nie był reprezentowany, a mianowicie — Rawa Mazowiecka.

Prezes kol. A. Worobczuk nie mógł wziąć udziału w Zjeździe wobec straty najbliższej Mu osoby — żony, z którą się rozstał na zawsze w dn. 2 lutego br. Obecni uczcili pamięć zmarłej Koleżanki przez powstanie. Do kol. prezesa A. Worobczuka została wysłana depesza.

Kol. St. Wiącek, wiceprezes, w zagajeniu powitał przedstawicieli Zarządu Głównego Z. N. P. w osobach kol. kol. Z. Nowickiego — prezesa, L. Pawłowskiego — przewodniczącego Wydziału Finansowego i D. Puchalskiego — zastępcy oraz zgromadzonych członków Zarządu Okręgu.

W imieniu Zarządu Głównego pierwszy zabrał głos prezes kol. Z. Nowicki. Nawiązując do ostatnich wypadków, jakie rozegrały się na terenie Austrii, podkreślił sytuację naszego państwa, wskazując na konieczność wytężonej pracy dla dobra państwa, wzmocnienia siły obronnej i oświaty, oraz złożył sprawozdanie z ostatnio odbytych audiencji u Premiera gen. Sławoj-Składkowskiego i Ministra W. R. i O. P. prof. Świętosławskiego.

Z kolei kol. St. Wiącek wygłosił referat pt. „Obecna sytuacja w Z. N. P. ze szczególniejszym uwzględnieniem sytuacji na terenie Okręgu Warszawskiego". Mówiąc o obecnej sytuacji w Z. N. P. referent zwrócił uwagę na obecną sytuację w państwie i na rolę, jaką może i powinno odegrać nauczycielstwo związkowe. Naczelnymi hasłami w obecnej chwili są: obronność państwa. oświata i udział w życiu politycznym i społecznym jak najszerszych warstw ludowych, robotniczych i pracowniczych. Poza materialnymi ofiarami na silną armię należy zwrócić uwagę na uświadamianie najszerszych warstw społecznych. Zalecał też gorąco, by członkowie ze wzmożoną siłą przystąpili do pracy społecznej. Tylko uświadomiony obywatel będzie mógł dobrze wykonać swój obowiązek wobec państwa, gdyż będzie to czynił nie z przymusu, nie ze strachu przed karą, a z poczucia obowiązku. To można osiągnąć przez powszechność nauczania i usilną pracę społeczną. Okręg

Warszawski liczy 6.552 członków. Ponieważ 30% ogółu nauczycieli jest poza Związkiem, należy zwrócić na nich uwagę i zachęcać do wstępowania w nasze szeregi tym bardziej, iż bardzo wielu z nich żywi do nas sympatię. Kol. wiceprezes stwierdził, iż w trudnej sytuacji, w jakiej się znalazł Z. N. P., członkowie Okręgu Warszawskiego dobrze zdali egzamin.

Następnie kol. L. Pawłowski referował obecny stan finansowy Z. N. P. Stan ten jest niezwykle ciężki, to też obecni jednomyślnie postanowili zwrócić się do członków o dobrowolną składkę, by choć częściowo poratować finanse. Dobrowolna składka ma być w wysokości trzech złotych od członka, a uiszczona może być jednorazowo w dn. 1 kwietnia br. lub rozłożona na trzy najbliższe miesiące.

Po referatach wywiązała się bardzo ożywiona dyskusja, w której udział wzięli przedstawiciele prawie wszystkich Oddziałów. W dyskusji między innymi poruszano następujące zagadnienia: a) wzmóc propagandę celem jednania nowych członków do Z. N. P.; b) wysokość składki członkowskiej ustalić w stosunku procentowym do poborów; c) zwiększyć obronę Z. N. P. przed atakami wrogiej naszej ideologii prasy i stowarzyszeń społecznych; d) z większym wysiłkiem przystąpić do pracy społecznej w związkach o pokrewnej nam ideologii oraz w bezpośrednim wpływie na grupę społeczną czy poszczególne jednostki, wśród których pracujemy i e) uaktywnić pracę w Ogniskach.

Po dyskusji kol. St. Wiącek referował plan pracy na najbliższą przyszłość. Zalecał i żądał od członków Zarządów Powiatowych, by szczególniejszą uwagę zwrócili na pracę i działalność Ognisk przez częste wyjazdy i ustalenie planu pracy. Należy organizować i brać czynny udział w powiatowych komisjach pracowniczych związków pracowników państwowych, samorządowych i prywatnych. Należy organizować przy każdym Oddziale referaty prasowe oraz sekcje zawodowe. „Głos Nauczycielstwa Mazowieckiego" jako organ Okręgu, który jest łącznikiem między Zarządem a każdym z poszczególnych członków, należy zasilać sprawami aktualnymi z terenu. W czasie ferii letnich (w końcu lipca) zorganizowany będzie kurs organizacyjny w Augustowie dla prezesów i przewodniczących Wydziałów Pracy Społecznej Oddziałów. Na kursie będą omawiane i pogłębiane zagadnienia o treści organizacyjnej i pracy społecznej naszych członków. Należy propagować wydawnictwa Z. N. P., a w szczególności czasopisma dziecięce, jako niezbędną i niezastąpioną pomoc przy realizacji programów nauczania.

Na zakończenie stwierdzić należy, iż postawa obecnych była mocna i jednolita. Wszyscy uznali tezy, wysunięte przez referenta i poszczególnych przedstawicieli Oddziałów, za konieczne i obowiązkowe. Toteż w poczuciu obowiązku ich realizacji rozjechali się w teren.

MUSIMY ODBUDOWAĆ CZASOPISMA DZIECIĘCE Z. N. P.

Wyjątki z uchwał Kongresu Pracowniczego

w dn. 16 i 17 stycznia 1938 r.

NA PODSTAWIE WNIOSKÓW KOMISJI DO SPRAW KULTURALNO-OŚWIATOWYCH

Referent kol. St. Kwiatkowski

Kongres domaga się: 1) stałego powiększania ilości etatów nauczycielskich proporcjonalnie do każdorocznego przyrostu ludności, do wysokości umożliwiającej powszechność nauczania, 2) opracowania wielkiego planu oświatowego, mającego za główny cel odbudowę szkolnictwa powszechnego i oparcie tego planu na pewnych podstawach finansowych.

Budownictwo lokali

Kongres Pracowniczy wobec katastrofalnego stanu lokali szkolnych, które są zaprzeczeniem prymitywnych wymagań higieny, wobec nieproporcjonalnie małej ilości budynków szkolnych i mieszkań dla nauczycieli oraz niedostatecznego tempa budownictwa szkolnego, uważając, że budowanie gmachów dla publicznych szkół powszechnych jest obowiązkiem Państwa i Samorządu, domaga się od władz państwowych utworzenia potrzebnego funduszu na ten cel w budżecie Państwa i pozostawienie samorządom swobody w samoopodatkowaniu się na rzecz budowy i utrzymania publicznych szkół powszechnych.

Podniesienie poziomu organizacji szkół

Około 60% dzieci ogółu ludności Rzeczypospolitej, a około 75% dzieci wsi skazanych jest na pobieranie nauki elementarnej w szkole powszechnej pierwszego stopnia. Biorąc pod uwagę ogromną różnicę pomiędzy programami i wynikami prac szkoły pierwszego stopnia w porównaniu z programami i wynikami prac szkoły powszechnej wyższych stopni organizacyjnych, wskutek czego olbrzymia masa dzieci wsi pozbawiona jest dostępu do szkoły średniej ogólnokształcącej i zawodowej, Kongres domaga się zastępowania szkół niższego stopnia organizacyjnego z wprowadzeniem potrzebnej ilości szkół wyższego stopnia, z zachowaniem wymagań sieci szkolnej

W sprawie szkolnictwa specjalnego

Kongres domaga się zgodnie z art. 13 ustawy o ustroju szkolnym z 1932 r. zorganizowania szkół specjalnych względnie oddziałów w tych miejscowościach, gdzie liczba dzieci anormalnych jednego typu wynosi 20 lub więcej dzieci, które nie mogą się kształcić w szkołach dla dzieci normalnych, a tworzą kadry przyszłych wykolejeńców i przestępców.

W sprawie przedszkoli

Stojąc na stanowisku ustroju szkolnictwa, Kongres domaga się utrwalenia zasad organizacji przedszkoli w Polsce pod względem prawnym, pedagogicznym i dydaktycznym.

W sprawie szkolnictwa średniego

Kongres Pracowniczy domaga się: 1) jak najszerszego rozbudowania sieci średnich szkół ogólnokształcących państwowych na terenie całego Państwa z uwzględnieniem potrzeb małych miast i wsi, 2) udostępnienia studiów w szkołach średnich młodzieży najszerszych warstw społecznych ze szczególnym uwzględnieniem chłopów, robotników i pracowników umysłowych przez przyjmowanie do gimnazjów ogólnokształcących bez egzaminów wstępnych, na podstawie świadectwa ukończenia szkoły powszechnej, 3) zniesienia tzw. opłat administracyjnych w szkołach średnich i pokrywania kosztów utrzymania szkół tego typu z budżetu Państwa.

W sprawie szkolnictwa zawodowego

Przyszłość szkolnictwa zawodowego łączy się ściśle z poziomem szkoły powszechnej. Do szkół zawodowych przyjmowana jest młodzież po ukończeniu najwyżej zorganizowanej szkoły powszechnej, dla młodzieży więc większości naszych szkół wiejskich szkoła zawodowa jest niedostępna. Celem zapewnienia szkoły zawodowej Kongres domaga się rozszerzenia sieci szkół powszechnych wyżej zorganizowanych oraz dogodnego, zgodnie z potrzebami kraju, rozmieszczenia sieci szkolnictwa zawodowego, handlowego, przemysłowego, rzemieślniczego i rolniczego.

W sprawie szkolnictwa dokształcającego

Ustawa o ustroju szkolnictwa z 1932 r. wprowadza obowiązek dokształcania młodzieży do lat 18. Celem rozbudowy i postawienia na racjonalnym poziomie realizacji tego obowiązku Kongres domaga się utworzenia odpowiedniej ilości szkół dokształcających na terenie miast i wsi, uregulowania organizacji szkoły dokształcającej, opracowania programu tych szkół, wydania podręczników i odpowiednich pomocy naukowych oraz uregulowania sytuacji prawno-służbowej i uposażeniowej nauczyciela tej szkoły.

W sprawie kształcenia nauczycieli

Ze względu na aktualne warunki ekonomiczne i socjalne, z uwagi na rozwój nauk i bardziej skomplikowane zadania nauczyciela szkoły powszechnej, Kongres domaga się, by kształcenie nauczycieli odbywało się w akademiach pedagogicznych o 3-letnim kursie, do których przyjmuje się tylko absolwentów liceów. Kongres domaga się, by nauka w zakładach kształce-

nia nauczycieli była bezpłatna oraz były organizowane internaty przy tych zakładach. aby umożliwić szeroką rekrutację kandydatów na nauczycieli i aby dać możność dostępu do tych szkół młodzieży najszerszych warstw ludowych i robotniczych.

W sprawie oświaty pozaszkolnej

Biorąc pod uwagę znaczenie oświaty dla całokształtu kultury społecznej duchowej i materialnej Narodu, Kongres domaga się wydania ustawy o oświacie dorosłych, która by nałożyła na związki publiczne (Państwo, Samorząd teryt. i gospodarczy) obowiązek wprowadzenia oświaty pozaszkolnej w postaci publicznych bibliotek, a szczególnie gminnych bibliotek publicznych z kompletami dla gromad w celu wprowadzenia książki na wsi, uniwersytetów powszechnych, domów oświatowych, teatrów itp. Kongres domaga się należytej pomocy ze strony władz państwowych i samorządowych dla pracowniczych i robotniczych organizacji społecznych, które zajmują się oświatą dorosłych.

Z życia oddziałów

ODDZIAŁ RADZYMIŃSKI

Dnia 27 lutego br. odbyło się w Wołominie zebranie Zarządu Oddziału i Prezydiów Ognisk. Przedyskutowano i przyjęto program prac wydziałów: organizacyjnego, przy którym zorganizowano referat prasowy, pedagogicznego i pracy społecznej. Jako nową formę pracy społecznej podjęły już niektóre Ogniska, np. Tłuszcz, wygłaszanie referatów na zebraniach Rad Gromadzkich na tematy samorządowe, oświatowe i społeczne. Oprócz tego postanowiono zorganizować w pewnych ośrodkach powiatu uniwersytety ludowe.

Dnia 8 marca br. odbył się w Wołominie jednodniowy kurs bibliotekarski dla przedstawicieli organizacji społecznych. Kurs został zorganizowany wspólnie z Inspektoratem Szkolnym.

Dnia 15 marca br. została urządzona konferencja Wydziału Pedagogicznego łącznie z przewodniczącymi konferencji rejonowych, na której omówiono zagadnienie konferencji i program pracy. W konferencji wziął udział Inspektor Szkolny, p. W. Wiatr.

KONFERENCJA PREZYDIÓW OGNISK POW. CIECHANOWSKIEGO odbyła się dnia 20.III br. z udziałem wszystkich przedstawicieli Ognisk i Prezydium Zarz. Oddz. Powiat. Z ramienia Zarządu Okręgowego uczestniczył w konferencji kol. Wiącek St., wiceprezes Zarz. Okręgowego.

Przewodniczył obradom prezes Oddziału kol. Wójcicki. Porządek dzienny konferencji obejmował: 1) Sprawozdanie ze Zjazdu Delegatów w Krakowie, 2) Sytuacja Z. N. P. na terenie Okręgu ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w pow. ciechanowskim, 3) Zamierzenia Zarządu Oddz. na najbliższą przyszłość, 4) Referat

kol. Wiącka St. na temat „Najważniejsze wytyczne w pracach członków Z. N. P.", 5) Sprawy bieżące i 6) Wolne wnioski.

Konferencja rozpoczęła się o godz. 13, a skończyła o 18.30. Dyskusja bardzo ożywiona.

W zamierzeniach na najbliższą przyszłość szczególny nacisk położono na wzmożenie pracy społecznej, organizację Powiatowej Komisji Pracowniczej, uporządkowanie spraw finansowych w Ogniskach, dokładną ewidencję członków, propagandę za wstępowaniem do organizacji nowych członków i opiekę nad Koleżankami i Kolegami mającymi składać egzamin praktyczny.

Zarząd Oddziału Pow. w Ciechanowie ma wiele do zrobienia, wierzymy jednak, że podoła swoim obowiązkom i wszystkie zamierzenia zrealizuje, czego Mu szczerze życzymy.

Z ODDZIAŁU SKIERNIEWICKIEGO

Dnia 19 marca b. r. odbył się Zjazd Zarządu Oddziału Skierniewickiego. Na 6 Ognisk reprezentowane były 4. Obecny na zebraniu delegat Okręgu Warszawskiego kol. B. Kokoszczyński omówił obecną sytuację w Z. N. P.

Po dyskusji obecni między innymi uchwalili: 1) rozwinąć szerszą działalność na niwie spracy społecznej; 2) nawiązać bliższy kontakt z lokalnymi związkami pracowników państwowych, samorządowych i prywatnych; 3) propagować czasopisma dziecięce; 4) przyjść z pomocą finansową Zarządowi Głównemu przez jednorazowe dobrowolne składki w wysokości 3 zł od członka; 5) brać udział w zebraniach Ognisk.

W miłym i serdecznym nastroju obecni rozjechali się z jak najlepszymi chęciami realizacji podjętych uchwał.

Z ODDZIAŁU MŁAWSKIEGO

W dniu 27 lutego br. odbyło się w lokalu własnym zebranie Prezydiów Ognisk Oddz. Pow. Mławskiego.

Wysłuchano sprawozdania ze Zjazdu Delegatów w Krakowie, omówiono obecną sytuację Z. N. P. i ustalono plan pracy na najbliższy okres.

Z przemówień wynika, iż w społeczeństwie w ostatnich miesiącach wzrosło zrozumienie roli naszej organizacji

Stwierdzono, iż „rządy kuratorskie" przyczyniły się do wydobycia drzemiącego w głębi niektórych serc sentymentu dla Z. N. P. Toteż choć praca w Oddz. Pow. była prowadzona dobrze, co stwierdził kol. delegat Okręgu, postanowiono ją wzmóc.

Delegatem Okr. Warsz. był kol. Dusza W.

ODDZIAŁ POWIATOWY W PUŁTUSKU

Wyciąg z protokółu posiedzenia Przedstawicieli społeczeństwa i Organiz. pow. pułtuskiego dnia 4 lutego 1938 r. w sali Starostwa.

Na porządku dziennym sprawa F. O. M. i F. O. N.

p. 4.

P. Jan Zając, nauczyciel, prezes Oddziału Powiatowego Z. N. P., popierając całkowicie zainicjowaną akcję, zadeklarował w imieniu nauczycielstwa zrzeszonego w Oddziale Pow. Z. N. P. kupno ciężkiego karabinu maszynowego dla dywizji. Deklaracja ta wywołała odruch na sali, wyrażony ogólnymi oklaskami. Przewodniczący, przyjmując do wiadomości powyższą deklarację, oraz wyrażając podziękowanie,

oświadczył, że zbiórka na kupno czwartego karabinu maszynowego zostanie pozostawiona wobec tego całkowicie Oddziałowi Pow. Z. N. P. i że ogólna akcja Komitetu Powiatowego F. O. N. nie obejmie już nauczycieli szkół powsz.

Za zgodność (podpis) — Za Prezesa Oddziału: (podpis)

Akcja letnia

OGŁASZAMY ZAPISY NA WYŻSZY KURS NAUCZYCIELSKI OKRĘGU WARSZAWSKIEGO Z. N. P.

W okresie od 1 do 30 kwietnia 1938 r. odbędą się zapisy na Wyższy Kurs Nauczycielski Okręgu Warszawskiego Z. N. P. na następujące przedmioty:

1. Dział A (przedmioty pedagogiczne wraz z nauką o Polsce Współczesnej).
2. Dział B:

polonistyka,
matematyka,
zajęcia praktyczne,
przyroda (fizyka, chemia, biologia (jako jeden przedmiot).

Zarówno na dział A, jak i na przedmioty wyszczególnione w dziale B, zapisywać się mogą i powinni nauczyciele stali, członkowie Z. N. P. Nauczyciele tymczasowi, członkowie Z. N. P. mogą być przyjęci tylko wtedy, jeżeli mają przynajmniej dostateczną ostatnią ocenę pracy i w chwili przystępowania do egzaminu z programu W. K. N. po raz pierwszy będą mieć przynajmniej 3 lata pracy nauczycielskiej, egzamin praktyczny i przynajmniej dostateczną ocenę pracy.

Zapisać się można na którykolwiek z wyżej wyszczególnionych przedmiotów; Koleżanki i Koledzy, którzy zapisywać się będą po raz pierwszy na W. K. N. lepiej jednak zrobią, jeżeli rozpoczną studia od działu A, aczkolwiek, podkreślamy to, nie ma przeszkód do rozpoczynania pracy od któregokolwiek wyżej wymienionego przedmiotu z działu B. Praca na W. K. N. rozpocznie się czterotygodniowym początkowym kursem wakacyjnym.

Niezależnie od przedmiotów wyżej wymienionych, nad którymi praca rozpocznie się czterotygodniowym kursem początkowym w nadchodzące wakacje, będą zorganizowane również w nadchodzące wakacje kursy końcowe z następujących przedmiotów:

historia — kurs będzie trwał trzy tygodnie,
geografia — kurs będzie trwał trzy tygodnie,
wychowanie fizyczne — kurs będzie trwał trzy tygodnie,
zajęcia praktyczne — kurs będzie trwał cztery tygodnie,
roboty kobiece i gospodarstwo domowe — kurs będzie trwał cztery tyg.,
polonistyka — kurs będzie trwał cztery tygodnie,
matematyka — kurs będzie trwał cztery tygodnie,
przyroda — kurs będzie trwał cztery tygodnie.

Końcowe kursy wakacyjne z wyżej wymienionych przedmiotów przeznaczone są dla tych Koleżanek i Kolegów, którzy mają już skończone początkowe kursy wakacyjne z tych przedmiotów w r. 1937 ewentualnie mają za sobą kurs wakacyjny o poziomie W. K. N. skończony wcześniej.

Jak z powyższego wynika w wakacje 1938 nie tylko na W. K. N. Warszawskim, ale i na wszystkich innych W. K. N. Związkowych nie będą zorganizowane

początkowe kursy wakacyjne z następujących przedmiotów: historii, geografii, wychowania fizycznego, robót kobiecych i gospodarstwa domowego.

Kursy początkowe z tych przedmiotów, w myśl par. 22 ust. piątego Statutu Korespondencyjnych W. K. N. rozpoczną się w czasie ferii zimowych w r. szk. 1938/39; o zapisach na kursy z tych przedmiotów powiadomimy Koleżanki i Kolegów osobnym ogłoszeniem na łamach prasy związkowej (np. „Głos Naucz.").

Słuchacze W. K. N. Okręgu Warszawskiego, podobnie zresztą jak i innych Związkowych W. K. N. obowiązani są uiszczać następujące opłaty:

Słuchacze działu A — 2 zł jako wpisowe oraz po 7 zł miesięcznie przez 10 miesięcy (lipiec — kwiecień), plus 20 zł tytułem opłaty za kurs wakacyjny;

Słuchacze początkowego kursu działu B — wpisowe 2 zł oraz po 7 zł przez 12 miesięcy (lipiec — czerwiec), plus 20 zł tytułem opłaty za początkowy kurs wakacyjny; opłata za końcowy kurs wakacyjny podana będzie w marcu 1939;

Słuchacze końcowego kursu działu B — 15 zł jako opłata za kurs wakacyjny trzytygodniowy i 20 zł za kurs wakacyjny czterotygodniowy.

Wpisowe uiszcza się tylko raz przy zgłaszaniu się na W. K. N. po raz pierwszy. Żadne dodatkowe opłaty pobierane od słuchaczów nie będą.

Każdy słuchacz(ka) W. K. N. Okręgu Warszawskiego otrzymuje na cały czas studiów nad danym przedmiotem dwa podstawowe podręczniki oraz ma prawo bezpłatnie korzystać z bardzo już w tej chwili bogatej biblioteki W. K. N. (kilka tysięcy tomów).

Nadto słuchacz otrzymuje bezpłatnie: Statut Koresp. W. K. N. Związkowych, program z danego przedmiotu i wszelkie wyczerpujące wskazówki i rady czy to od Kierownictwa W. K. N. czy też pp. Prelegentów.

Do podania o przyjęcie na jeden z wyżej wymienionych przedmiotów W. K. N. Okręgu Warszawskiego załączyć należy dowód wpłacenia na knto P. K. O. naszego Okręgu nr 25.918 połowę opłaty za kurs wakacyjny (zł 10 lub 7.50); drugą połowę tej opłaty uiścić należy do dnia 5 czerwca b. r. Nadto Koleżanki i Koledzy, którzy zapisują się na W. K. N. po raz pierwszy, winni jeszcze uiścić zł 2 tytułem wpisowego, czyli dołączony w tym wypadku odcinek P. K. O. winien opiewać nie na 10 zł a na 12 zł.

Nadesłane zgłoszenie na W. K. N. może być przez słuchacza cofnięte z ważnych powodów najpóźniej do dnia 15 czerwca b. r. W tym wypadku wpłacona na kurs wakacyjny kwota zostanie zwrócona.

Podania o przyjęcie na W. K. N. Okręgu Warszawskiego wnosić należy pod adresem: Zarząd Okręgu Warszawskiego Z. N. P., Warszawa, ul. Smulikowskiego 1.

W okresie od 1 do 20 maja wszyscy zostaną zawiadomieni o przyjęciu lub nie przyjęciu na W. K. N. Wwypadku nie przyjęcia wpłacona kwota zostanie zwrócona.

*

A teraz chcemy poinformować Koleżanki i Kolegów o samej organizacji pracy na W. K. N. i czasie jej trwania.

Musimy przede wszystkim podkreślić, że W. K. N. Okręgu Warszawskiego istnieje już 8 lat, ma więc za sobą już pewną tradycję. Jesteśmy również w tym szczęśliwym położeniu, że mamy świetny dobór pp. Prelegentów. Większość z Nich pracuje na naszym W. K. N. od początku jego istnienia.

Na naszym kursie mamy wszystkie grupy z wyjątkiem śpiewu i rysunku. Zresztą w niedługim już czasie, bo od 1 stycznia 1939 r. uruchamiamy i grupę rysunku.

Każdy słuchacz przyjęty na W. K. N. równocześnie z zawiadomieniem o przyjęciu otrzymuje program i Statut. Jeszcze przed przyjazdem na kurs wakacyjny słuchacz obowiązany jest napisać jedno ćwiczenie, na podstawie którego Profesor orientuje się co do przygotowania słuchacza do pracy na W. K. N.

Kurs wakacyjny jest jednym z najważniejszych etapów pracy i jest obowiązkowy. Staramy się, ażeby kursy wakacyjne odbywały się w różnych okolicach naszego kraju. W ten sposób słuchacz nasz poznaje Polskę, ma więc z kursu podwójną korzyść. Kurs wakacyjny dla słuchaczów z działu A (zajęć prakt., robót kob. i gospodarstwa domowego, przyrody) odbędzie się prawdopodobnie w Warszawie, dla słuchaczów wszystkich pozostałych grup działu B — w Wejherowie na Pomorzu. Prosimy o opinie w tej sprawie.

Staramy się też o wyjednanie u władz kolejowych zniżek na przejazd z miejsca zamieszkania do miejsca kursu wakacyjnego. Dla słuchaczów kursów wakkac. organizujemy bursę. Bursa oczywiście nie jest przymusowa, korzystają z niej ci słuchacze, którzy chcą. Dokładny koszt utrzymania w bursie podamy zainteresowanym później, w tej chwili informujemy, że będzie on wynosił mniej więcej od 70 do 80 zł.

Po kursie wakacyjnym następuje praca samodzielna w domu. Każdy słuchacz obowiązany jest wykonać wyznaczoną pracę na każdy miesiąc i nadesłać do Kierownictwa naszego W. K. N. odpowiednie prace piśmienne. Prace te otrzymuje Prelegent do poprawienia i oceny. Poprawioną i ocenioną pracę wraz z uwagami otrzymuje słuchacz z powrotem.

I tak pracują słuchacze cały rok szkolny.

Potrzebne do pracy książki można wypożyczać z biblioteki naszego W. K. N.

W okresie ferii zimowych słuchacze nasi przyjeżdżają na tygodniowy kurs świąteczny do Warszawy. Tu otrzymują wskazówki do dalszej pracy, dowiadują się również o najważniejszych niedociągnięciach w dotychczasowej swojej pracy. Po kursie zimowym dalszy ciąg pracy samodzielnej.

Słuchacze działu A w końcu marca bądź w kwietniu przystępują już do egzaminu z tego przedmiotu. Egzamin z działu A składa się z egzaminu piśmiennego z pedagogiki (trwa 3 godz.) i egzaminu ustnego z przedmiotów pedag. i nauki o Polsce współczesnej. Niedostateczna ocena z egzaminu piśmiennego nie dopuszcza już do egzaminu ustnego, a niedostateczna ocena na egz. ustnym czy to z pedag. czy z nauki o Polsce Współcz. przekreśla cały egzamin.

Ale takich wypaków na szczęście na naszym W. K. N. mamy niewiele, % składających jest bardzo wysoki (powyżej 80% zdaje). Słuchacze, którzy zdadzą egzamin z działu A w kwietniu, zapisują się na jedną z następujących grup działu B, która rozpoczyna się kursem wakacyjnym: matematyka, polonistyka, przyroda, zajęcia praktyczne.

Słuchacze zaś, którzy rozpoczęli swoje studia od jednej z następujących grup działu B: matematyka, polonistyka, przyroda, zajęcia praktyczne, uczestniczą jeszcze w drugim kursie wakacyjnym i egzamin zdają po wakacjach w październiku, a od stycznia w tym samym roku szkolnym mogą rozpocząć studia na jednej z następujących grup działu B: historia, geografia, wych. fizyczne, roboty kobiece i gospodarstwo domowe, rysunek. Praca nad tymi przedmiotami kończy się egzaminami w miesiącu marcu następnego roku kalendarzowego i znów od wakacji słuchacze mogą rozpocząć studia nad ostatnią grupą A (przedm. ped. wraz z nauką o Polsce wsp.).

Podajemy jeszcze, jakie przedmioty można łączyć, ażeby mieć skończony cały W. K. N.

Przy wszystkich połączeniach obowiązuje dział A:

z językiem polskim — historia, roboty kobiece i gospodarstwo domowe, rysunek, zajęcia praktyczne, śpiew i wychowanie fizyczne;
z historią — język polski, geografia, zajęcia praktyczne;
z geografią — historia, matematyka, zajęcia praktyczne, przyrodoznawstwo;
z matematyką — przyroda, geografia, zajęcia praktyczne, roboty kobiece i gospodarstwo domowe, rysunek, śpiew i wychowanie fizyczne;
ze śpiewem — język polski, matematyka, przyrodoznawstwo, zajęcia praktyczne, wychowanie fizyczne;
z wychowaniem fizycznym — język polski, matematyka, przyroda, zajęcia praktyczne, śpiew;
z rysunkiem — język polski, przyrodoznawstwo, matematyka, zajęcia praktyczne;
z zajęciami praktycznymi — każdy przedmiot wyszczególniony wyżej;
z robotami kobiecymi — język polski, matematyka, przyrodoznawstwo, zajęcia praktyczne, gospodarstwo domowe.

Podzielmy sobie wszystkie przedmioty na trzy zespoły:

I zespół — dział A (przedmioty pedagogiczne wraz z nauką o Polsce),
II zespół — matematyka, polonistyka, przyroda, zajęcia praktyczne,
III zespół — historia, geografia, wychowanie fizyczne, rysunek, roboty kobiece i gospodarstwo domowe.

Jeżeli ktoś rozpoczyna studia od działu A (zespół I), to jako następny przedmiot weźmie jeden z przedmiotów zespołu II, a na końcu swych studiów — jeden z przedmiotów zespołu III. Jeżeli ktoś rozpoczyna studia na W. K. N. od przedmiotu z zespołu II, to jako następny weźmie jeden z przedmiotów zespołu III, a na końcu dział A (zespół I).

Nikomu nie radzimy rozpoczynać studiów na W. K. N. od przedmiotu z zespołu III, bo przedłuży sobie niepotrzebnie czas studiów o przeszło pół roku. Łatwo jest się o tym przekonać.

Rozpoczyna np. geografię w styczniu, kończy ją egzaminem w marcu następnego roku kalendarzowego; w tym samym roku kalendarzowym w wakacje rozpoczyna np. matematykę i kończy ją egzaminem w październiku następnego roku kalendarzowego i mógłby już od stycznia następnego roku kalendarzowego rozpocząć studia na ostatnią grupę A, ale grupa ta rozpocznie się dopiero w wakacje letnie, czyli musi czekać od listopada do lipca.

Radzimy więc wszystkim rozpoczynać studia na W. K. N. albo od działu A, albo też od któregoś z przedmiotów zespołu II.

Podaliśmy tak obszerne omówienie organizacji studiów na naszym W. K. N., bo wiemy, jak te sprawy interesują Koleżanki i Kolegów i jak wiele mamy zapytań na ten temat. Sądzimy, że uważne przestudiowanie niniejszego artykułu da Wam odpowiedź na wszelkie wątpliwości natury organizacyjnej.

Na zakończenie pozwolę sobie podkreślić, że ambicją każdego nauczyciela musi być jak najwyższa kultura pedagogiczna. Wyższy Kurs Nauczycielski idzie po linii zaspakajania tych ambicji. Trzeba, Koleżanki i Koledzy, zrobić wszystko, ażeby mieć ukończony przynajmniej Wyższy Kurs Nauczycielski. Organizacja nasza idzie na spotkanie Waszym zamiarom.

Nie potrzebuję też chyba uzasadniać, jak wielkie znaczenie w życiu naszym ma taki kurs i pod innymi jeszcze względami: towarzysko-kulturalnym, organizacyjnym, społecznym. Wspólne obcowanie z sobą ludzi z różnych szkół, z różnych środowisk

i z różnych okolic kraju, wycieczki, wieczory dyskusyjne, wspólny teatr, świetlica, zabawy koleżeńskie — te pierwszorzędne walory naszych kursów sprawiają, że Koleżanki i Koledzy już od 8 lat obdarzają nas swoim zaufaniem i z każdym rokiem nasz W. K. N. coraz bardziej się rozbudowuje.

KURS PRAWNO-SŁUŻBOWY W AUGUSTOWIE

Kurs ten, już czwarty z kolei, odbędzie się w okresie od 2 do 31 lipca b. r. Na kursie omawiane będą prawa i obowiązki nauczyciela jako pracownika państwowego, oraz jako członka organizacji o specjalnym charakterze, jakim jest nasz Z.N.P.

W obecnej sytuacji kurs ten ma szczególniejsze znaczenie. Nauczyciel musi znać obowiązujące go przepisy, musi posiąść umiejętność prawnej i skutecznej obrony; musi umieć zająć odpowiednie i godne swego zawodu stanowisko. Przez dokładne poznanie swych praw i obowiązków skuteczniej będziemy mogli odpierać ataki, godzące w dobro szkoły i dobre imię nauczyciela. Toteż naszym celem jest, by każdy(a) z Kolegów(żanek) wysłuchał kursu prawno-służbowego, jaki organizujemy w Augustowie. Augustów wybieramy ze względu na najdogodniejsze warunki materialne, co daje każdemu z nas możność przepędzenia jednego miesiąca w cudownej krainie jezior i puszcz. Ze względu na ograniczoną ilość miejsc, a przypuszczalnie dużą ilość uczestników, prosimy o jak najwcześniejsze zgłaszanie się na kurs. Przyjmowani będą tylko członkowie Z. N. P.

Program Kursu: Ogólne zasady prawa. Prawo o stowarzyszeniach. Prawo o zgromadzeniach publicznych. Prawo uposażeniowe. Prawo emerytalne. Postępowanie administracyjne. Pragmatyka nauczycielska: a) zasady ogólne, b) prawa i obowiązki, c) odpowiedzialność służbowa, d) postępowanie dyscyplinarne. Statut szkoły powszechnej. Przepisy o zakładaniu i utrzymywaniu publ. szkół powsz. Samorząd szkolny i zasady samorządu terytorialnego. Sądy Organizacyjne i Koleżeńskie. Statut Z. N. P. (łącznie z kursem organizacyjnym).

Uczestnicy kursu delegowani przez Ogniska, Oddziały lub Okręgi płacą 2 zł 50 gr na dobę za całkowite utrzymanie i mieszkanie. Zgłaszający się bez pełnomocnictw płacą 3 zł za dobę.

Nadto uczestnicy kursu będą mogli brać udział w Kursie sportowym w Augustowie oraz brać udział we wszystkich imprezach, organizowanych przez ten kurs, pokrywając tylko rzeczywisty koszt imprezy.

Zgłoszenia na kurs prawno-służbowy przyjmowane będą do dnia 10 czerwca. Wpisowe na kurs — 5 zł.

Zgłoszenia na powyższe imprezy nadsyłać: Zarząd Okręgu Warszawskiego Z. N. P. Warszawa, ul. Smulikowskiego 1. Pieniądze wpłacać na konto P. K. O. nr 25.918 (brzmienie konta: Związek Nauczycielstwa Polskiego — Okręg Warszawski). Na odwrocie odcinka zaznaczyć **koniecznie cel wpłaty.**

OBÓZ SPORTOWO-WYPOCZYNKOWY W AGUSTOWIE

Wśród malowniczych jezior augustowskich, otoczonych puszczą, stanowiących jeden z najpiękniejszych zakątków polskiego Pojezierza, nącącego niezapomnianym urokiem, w czasie od 2 do 31 lipca 1938 r. zostanie zorganizowany Obóz Sportowo-Wypoczynkowy w Augustowie. Duży tabor wioślarski (45 kajaków i łodzi), powiększony o 10 kajaków, wygodne pomieszczenie, dobra kuchnia, świetlica, zabawy i wycieczki zapewnią uczestnikom należyty wypoczynek i nabranie sił do dalszej pracy.

W planie Obozu są przewidziane: Kurs Wychowania Fizycznego i Kolonia Wypoczynkowa.

Kurs Wychowania Fizycznego. Program Kursu: 1. Gimnastyka: systematyka i metodyka ćwiczeń cielesnych ze szczególnym uwzględnieniem programu szkoły powszechnej. Codzienna gimnastyka osobista. 2. Gry i zabawy: a) gry sportowe: siatkówka, koszykówka, hazena, piłka ręczna (szczypiorniak), jalant i kwadrant; b) gry i zabawy przewidziane programem szkoły powszechnej. 3. Lekkoatletyka: ćwiczenia lekkoatletyczne w zakresie próby o P. O. S. 4. Pływanie: nauka pływania stylem naturalnym, klasycznym i crowlem. Część teoretyczna: metodyka pływania dzieci i dorosłych. 5. Wioślarstwo: nauka pływania kajakiem i łodzią. 6. Turystyka: piesze wycieczki po puszczy, kajakami na jeziora: Necko, Sajno, Rozpudę, Wigry oraz szlakiem Kanału Augustowskiego. Z dalszych wycieczek odbędzie się ewentualnie wycieczka do Prus Wschodnich (Treuburg). Na zakończenie Obozu zostanie zorganizowany spław kajakowy do Warszawy. Koszta wycieczek pokrywa Zarząd Obozu. Jedynie do wycieczki zagranicznej (do Prus Wschodnich) uczestnicy, chcący z niej skorzystać, dopłacą około 4 złotych.

Kolonia Wypoczynkowa. Kolonia, na którą będą przyjmowane nawet rodziny z dziećmi, ma charakter ściśle wypoczynkowy. Program obejmie: 1) dowolne spacery i wycieczki krajoznawcze (patrz dział turystyki); 2) kąpiele i plażowanie; 3) zajęcia świetlicowe według programu świetlicy; 4) prelekcje, pogadanki i dyskusje na tematy aktualne.

Zajęcia świetlicowe. Dla obu grup zostanie zorganizowana świetlica obejmująca: gry towarzyskie, śpiew, tańce, inscenizacje, przedstawienia teatralne, wieczory regionalne, gawędy, ogniska i inne. Ponadto odbędzie się tradycyjny bal obozowy. Uczestnicy będą mogli korzystać z czasopism, biblioteki, radia. Świetlicę prowadzi kol. Henryk Ładosz.

Warunki pobytu. Całkowity koszt pobytu w Obozie (mieszkanie bez pościeli, czterokrotne wyżywienie, świetlica, wycieczki i wszelkie zajęcia programowe) wynosi: dla uczestnika Kursu W. F. — 100 zł, dla uczestnika Kolonii Wypoczynkowej — 95 zł, dla dzieci do lat 8 — 45 zł, do lat 14 — 60 zł.

Zgłoszenia wraz z zadatkiem 10 zł (wliczonym w ogólny koszt) przesyłać pod adresem: Zarząd Okręgu Warszawskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego, Warszawa, ul. Smulikowskiego 1, konto czekowe PKO. nr 25.918, brzmienie konta: Związek Nauczycielstwa Polskiego — Okręg Warszawski. Na odwrocie odcinka napisać nazwę „Kurs Wychowania Fizycznego" lub „Kolonia Wypoczynkowa". Staramy się o uzyskanie ulg kolejowych. Ostateczny termin zgłoszeń upływa 10 czerwca 1938 r. Bliższe informacje wysyłamy po nadesłaniu zgłoszenia.

KOLONIA WYPOCZYNKOWA W KOSOWIE.

Kolonia ta odbędzie się w czasie od 2 lipca do 30 sierpnia b. r. Czas pobytu uczestników nie jest ściśle ustalony. Wpisowe 15 zł, które wliczone będzie do ogólnej administracji, mieszkanie i utrzymanie nie przekroczy 2 zł 75 gr od osoby dorosłej, młodzież do lat 10 płaci połowę. Uczestnicy Kolonii będą brali czynny udział w organizacji i prowadzeniu Kolonii, który polegać będzie na dyżurach w kuchni i świetlicy itp. Podczas trwania Kolonii przewidziane są wycieczki na Czarnohorę, do Zaleszczyk itp. Ilość miejsc na Kolonii ograniczona do 40 osób.

KURS WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W PIWNICZNEJ.

Kurs ten odbędzie się od 2 do 31 lipca 1938 r.

Pod kierownictwem fachowego instruktora zostanie przerobiony program ćwiczeń cielesnych, nauki pływania i gier sportowych. Ponadto przewidziane jest również przerobienie metodyki śpiewu oraz odpowiednich piosenek i pieśni.

W programie kursu w szerokiej skali została objęta turystyka. Zostaną zorganizowane wycieczki do: Krynicy, Żegiestowa, Nowego Sącza, Szczawnicy i w Pieniny. Z miejscowych wycieczek urządzone będą na Heliaszówkę, Głębokie, Łomnicy, Piwniczą-Wieś, Rytro. Projektowana jest również za specjalną dopłatą wycieczka do Czechosłowacji.

Warunki pobytu na Kursie: mieszkanie (zbiorowe w szkole), utrzymanie, opłaty za meldunki, taksa kuracyjna itp. — 5 zł dziennie od osoby. Opłata dzienna dla dzieci od lat 6 do 14 — 2 zł 75 gr, dla dzieci do lat 6 — opłata dzienna 2 zł 20 gr.

Uczestnicy, którzy chcieliby mieszkać w specjalnie wynajętych pokojach dwuosobowych mogą je otrzymać za dopłatą 15 zł od osoby.

Przy nadsyłaniu zgłoszenia na kurs należy wpłacić wpisowe (bezzwrotne) w wysokości 10 zł. Za dzieci wpisowe pobierane nie będzie. Uczestnicy reflektujący na dwuosobowe pokoje zaznaczyć o tym muszą w nadsyłanym zgłoszeniu.

WYCIECZKA MORSKA DO STOLIC SKANDYNAWII

(Sztokholmu, Oslo i Kopenhagi)

w okresie od 31 lipca do 9 sierpnia br.

organizuje Zarząd Okręgu Warszawskiego Z. N. P. statkiem M/S. „Piłsudski".

Ogólny koszt wycieczki wyniesie około 325 zł (przejazd z Warszawy do Gdyni, Gdynia — Sztokholm — Oslo — Kopenhaga — Gdynia, wycieczki lądowe w Sztokholmie, Oslo, Kopenhadze, wszystkie wstępy).

Wycieczka wyruszy z Warszawy 31 lipca w godzinach wieczorowych. Powrót do Warszawy 9 sierpnia w godzinach rannych.

Liczba wszystkich miejsc w wycieczce — 40. Pierwszeństwo w przyjmowaniu mają absolwenci bądź słuchacze W. K. N. i ich rodziny.

Uczestnicy wycieczki nie należący do Związku N. P. płacą o 15 zł więcej.

Terminy wpłacania rat: I rata do 15.IV — 75 zł, II rata do 4.V — 75 zł, III rata do 4.VI — 75 zł, IV rata do 4.VII — 100 zł.

Pieniądze wpłacać na konto P. K. O. 25.918. Brzmienie konta: Związek Nauczycielstwa Polskiego, Okręg Warszawski.

Jeżeli kto w ostatniej chwili (najpóźniej do 1 lipca zmuszony byłby wycofać się z wycieczki, będzie mógł to zrobić, straci jednak zadatek w wysokości 25% ogólnego kosztu wycieczki.

Koleżanki i Koledzy! Piękna wycieczka! Najnowszym naszym transatlantykiem!

PO CENACH ZNIŻONYCH MOŻNA NABYĆ W WYDZIALE WYDAWNICZYM Z. N. P. „ILUSTRACJĘ SZKOLNĄ", ROCZNIKI „PŁOMYKA", „PŁOMYCZKÓW" I „MŁODEGO ZAWODOWCA".

ILE DZIECI W WASZEJ KLASIE PRENUMERUJE „PŁOMYK" LUB „PŁOMYCZEK"?

Kto wpłaci pierwszą ratę otrzyma szczegółowy prospekt wycieczki wraz z deklaracją.

W razie korespondencji prosimy załączyć znaczek na odpowiedź.

Wycieczkę prowadzi kol. Wiącek Stanisław.

*

* *

Nadto projektuje się: **Obóz wędrowny „Od źródeł Wisły po szczyt Garłucha", Wędrówka po Polsce koleją.**

KSIĄŻKI NADESŁANE

1. **Stefan Łaszkiewicz.** SĘPY. Opowieść lotnicza. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, r. 1936.
2. **Alma Segeń.** ANNA. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1936 r.
3. **Henryk Worcell.** ZAKLĘTE REWIRY. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1936 r.
4. **Michał Rusinek.** PLUTON Z DZIKIEJ ŁĄKI. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1937 r.
5. **Aleksandra David-Neel.** MIPAM. LAMA PIĘCIOKROTNIE MĄDRY. Z oryginału francuskiego przełożyła Róża Czekańska-Heymanowa. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie, 1936 r.
6. **Stanisław Rembek.** W POLU. Warszawa, Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska", 1937 r.
7. **Leon Kruczkowski.** SIDŁA. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1937 r.
8. **Juliusz Kaden-Bandrowski.** CZARNE SKRZYDŁA. Tom I. LENORA. Wyd. III przejrzane i poprawione przez autora. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa.
9. — CZARNE SKRZYDŁA. Tom II. TADEUSZ. Wydanie II przejrzane i poprawione przez autora. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa.
10. **Wacław Berent.** DIOGENES W KONTUSZU. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1937 r.
11. **Juliusz Kaden-Bandrowski.** ŻYCIE CHOPINA. Gebethner i Wolff. Warszawa, 1938 r.
12. **Erazm Majewski.** W OTCHŁANIACH CZASU. Instyt. Wyd. „Biblioteka Polska". Warszawa, 1938 r.
13. **Joseph Conrad** (Józef Konrad Korzeniowski). AMY FOSTER. Tłumaczyła z angielskiego Aniela Zagórska. Instyt. Wyd. „Biblioteka Polska". Warszawa, 1938 r.
14. — POJEDYNEK. Opowieść wojskowa. Przełożył Wilam Horzyca. Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska". Warszawa, 1937 r.
15. — GASPAR RUIZ. Opowieść romantyczna. Przełożył Wilam Horzyca. Inst. Wydawniczy „Biblioteka Polska". Warszawa, 1938 r.
16. **Wacław Sieroszewski.** MARSZAŁEK JÓZEF PIŁSUDSKI. Życiorys. Wyd. III przejrzane i poprawione przez autora. Inst. Wyd. „Biblioteka Polska". Warszawa, 1938 r.
17. — W NIEPODLEGŁEJ MONGOLII. (DALAJ LAMA). Powieść dla młodzieży. Inst. Wyd. „Biblioteka Polska". Warszawa, 1937 r.

WYDAWNICTWO „NASZEJ KSIĘGARNI":

Sergiusz Hessen. SZKOŁA I DEMOKRACJA NA PRZEŁOMIE. R. wyd. 1938. Cena zł 7.50.

Karolina Lublinerówna. MCHY I POROSTY. R. wyd. 1937. Cena zł 1.50.

H. Jaczewska i J. Wernerowa. WĘDROWCY MROŹNEJ PÓŁNOCY. R. wyd. 1938. Cena zł —.90.

Korniczewski i Maćkowiakowie. NAUCZANIE POCZĄTKOWE. R. wyd. 1938. Cena zł 4.—.

W'lliam A. White. HIGIENA PSYCHICZNA WIEKU DZIECIĘCEGO. R. wyd. 1937. Cena zł 3.50.

Jerzy Ostrowski. REALIZACJA WYCHOWANIA OBYWATELSKIEGO W SZKOLE. R. wyd. 1938. Cena zł 2.50.

Dr Stefan Truchim. ŚWIĘTY AUGUSTYN A NAUKI I SZKOLNICTWO STAROŻYTNE. R. wyd. 1938. Cena zł 1.—.

WYDAWNICTWO „BIBLIOTEKI POLSKIEJ":

Joseph Conrad (Korzeniowski). POJEDYNEK. R. wyd. 1937. Cena zł 1.70.

— GASPAR RUIZ. R. wyd. 1937. Cena zł 1.20.

W. Przyborowski. MŁODZI GWARDZIŚCI. R. wyd. 1938. Cena zł 3.—.

— OLSZYNKA GROCHOWSKA. R. wyd. 1938. Cena zł 3.—.

S. A. Ossendowski. W KRAINIE NIEDŹWIEDZI. R. wyd. 1938. Cena zł 1.—.

CO CZYTAĆ?

(Poradnik dla Bibliotek Powiatowych)

Michał Rusinek. PLUTON Z DZIKIEJ ŁĄKI. Wyd. Gebethnera i Wolffa.

Nowa powieść Michała Rusinka „Pluton z dzikiej łąki" opisuje młode lata dzieci krakowskiego proletariatu. W książce Rusinka jest najprawdziwsza młodość, najautentyczniejsze chłopięctwo i wydaje się, że widzi się naocznie naturalne i powolne dojrzewanie młodego ciała i duszy, a wraz z nim całego otaczającego świata, przedmiotów, roślin, spraw ludzkich, nawet samej Polski, bowiem „szczenięce" lata bohaterów „Plutonu" zbiegły się z dojrzewaniem Niepodległości i książka kończy się wymarczem drużyny strzeleckiej z terenu ich dziecinnych zabaw — z dzikiej łąki. Wymarszem dzieci proletariatu krakowskiego w jednym szeregu z ich ukochanym nauczycielem.

„Może nie wiedzieli też wtenczas, że idą kupować nową ojczyznę za cenę młodego życia, za dyzenterię i gangrenę, ślepotę i wszystkie dżumy świata. Na chwałę przyszłych wodzów i pokoleń, które miały wyrosnąć z żyzności ich serc chłopięcych

---

CZY JUŻ WPŁACILIŚCIE ZALEGŁE SKŁADKI CZŁONKOWSKIE?

„PŁOMYK" I „PŁOMYCZEK" POWINNO CZYTAĆ KAŻDE DZIECKO.

i kiedyś stanąć na straży ziemi obiecanej, w pożogach narodzonej, i w ich krwi na wieczność Rzecząpospolitą ochrzczonej" („Pluton z dzikiej łąki").

Wacław Berent. DIOGENES W KONTUSZU. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1937 r.

Na półkach księgarskich pojawiła się książka piękna, mądra i treściwa. Wiek XVIII, ściślej: jego schyłek w Polsce jest tematem, a również i bohaterem tej znakomitej książki.

„Diogenes w kontuszu" Wacława Berenta składa się z dwóch narracji biograficznych: I. Diogenes w kontuszu (opowieść o narodzinach literatów polskich) i II. Zabawy przyjemne i pożyteczne (opowieść o zaraniu inteligencji krajowej).

Wypada stwierdzić, że narracje biograficzne Berenta są w literaturze naszej — a może nie tylko naszej — niedoścignionym dotąd wzorem opowieści historycznej. Jedyną troską pisarską Berenta wydaje się jak najwierniejsze identyfikowanie się z opisywaną przeszłością, tylko prawda historyczna — równie obca brązownictwu, jak i odbrązowywaniu — staje się główną troską pisarza. W „Diogenesie" Berent osiągnął stopień obiektywizacji, godny najwyższego podziwu; historyk i socjolog wzajemnie się uzupełniają. A przecież nie ma w tej książce ani wiersza wykładu. Wytrawny beletrysta pokazuje nam dramatyczne theatrum dziejów; technika powieściowa jest tu doprowadzona do pięknej doskonałości. Język „Diogenesa" — w słusznej trosce o wierność w odtwarzaniu epoki — nastręczy zrazu pewną trudność czytelnikowi. Trud ten jednak opłaca się: po kilkudziesięciu stronicach czytelnik nie tylko smakuje, ale i w każdym szczególe ocenia zwięzłość, piękno i mądrość prozy Berenta.

Książka ta, zarówno ze względu na swoje wysokie walory historyczne i socjologiczne, jak i na piękny archaiczny język, zasługuje na to, by się znaleźć w każdej powiatowej bibliotece nauczycielskiej.

Juliusz Kaden-Bandrowski. CZARNE SKRZYDŁA. Nakład Gebethnera i Wolffa.

Juliusz Kaden-Bandrowski oddał do rąk czytelnika nowe wydanie, a raczej nową wersję „Czarnych skrzydeł": tom I — Lenora, tom II — Tadeusz.

„Czarne skrzydła" są wielką powieścią z polskiego życia robotniczego. Życie kopalni i górnika polskiego nie ma dla autora żadnych tajemnic. Kaden-Bandrowski zna je wszechstronnie, poczynając od mistycznych wierzeń człowieka pracującego pod ziemią, od najszlachetniejszych wzlotów ofiarnej pracy, kończąc na tragicznych załamaniach dusz słabych, pokonanych przez nędzę.

Poprzez cały ciąg akcji tej powieści trwa nieustanna walka górnika z kapitałem zagranicznym. Dla jednych i dla drugich przedstawicieli stron walczących znalazł autor typy tak wyraziście zarysowane, pełne takześrodkowanej energii, że weszły już one poniekąd, jako synonimy pewnych postaw duchowych, w życie potoczne.

Wiadomo dziś powszechnie, że Kostrynie to małoduszni słudzy obcych potęg, wiadomo, że Martyzele, czy Dusie, czy Supernaki to różne odmiany dramatycznych losów człowieka pracy.

Pomiędzy tymi dwoma skrzydłami trwa trzeci ośrodek akcji powieściowej, to jest ośrodek organizatorów, polityków, działaczy, a więc tych ludzi, którzy stanowią wykładnię polityczną życia społecznego w Zagłębiu węglowym. Takie postacie, jak leader Mieniewski, jak poseł Drążek, przeszli już także z kart „Czarnych skrzydeł" do potocznego życia, jako wcielenie pewnych zawodowych narowów i schorzeń.

Na tle wielkiej walki o posiadanie i władzę rozwija się romans pomiędzy mło-

dym Mieniewskim, przedstawicielem pokolenia legionowego, a górniczką Lenorą. Dziejei ch miłości, odmalowane przez pisarza z wielką dyskrecją, to jeden z najbardziej wzruszających prostotą i czystością romansów, jakie posiada współczesna powieść z lat ostatnich.

Obecne wydanie bardzo istotnie różni się od dawnych. Perspektywa czasu dała Kadenowi-Bandrowskiemu możność jeszcze lepszego zharmonizowania opisów, usunięcia z książki szczegółów, które obciążały nadmiernie tok akcji powieściowej, wreszcie wniknięcia jeszcze bystrzejszego w charaktery postaci powieści.

Autor pogłębił jeszcze bardziej uczuciową modulację poszczególnych bohaterów i bohaterek cyklu, wnosząc do tego wielkiego dzieła wiew liryzmu i głębokiego, jakże ludzkiego współczucia.

Leon Kruczkowski. SIDŁA. Nakład Gebethnera i Wolffa. Warszawa, 1937 r.

Kruczkowski przedstawia nam się w tej powieści jako socjolog i psycholog. Opowiadając o dziejach jednego małżeństwa dotkniętego redukcją próbuje autor przedstawić tło tej smutnej epoki dla świata urzędniczego, pracującego pod grozą zwolnienia z pracy, oraz psychikę tych ludzi. Lepszym jest Kruczkowski w tej powieści jako psycholog. Poszczególne postaci czołowe (Janka, jej zredukowany mąż i dr Rudny) zarysowane są bardzo wyraziście.

Natomiast tło epoki nie wyszło tak dobrze. Autor wprowadza szereg postaci, kreśli rozmaite sytuacje, mające przyczynić się do ogólnego przynajmniej obrazu rzeczywistości społecznej i politycznej, ale są to wszystko raczej zewnętrzne jej przejawy. Źródeł kształtujących tę rzeczywistość autor nie przedstawił.

Książkę Kruczkowskiego ze względu właśnie na jej duże walory psychologiczne, czyta się z dużym zainteresowaniem. Po przeczytaniu odczuwamy jednak pewne przygnębienie, czujemy jakby żal do autora, że świat urzędniczy przedstawił tak beznadziejnie i bezradnie.

Juliusz Kaden-Bandrowski. ŻYCIE CHOPINA. Gebethner i Wolff. Warszawa, 1938 r.

Książka Kadena-Bandrowskiego o Chopinie odbiega bardzo od ustalonego typu biografii powieściowych. Czytelnik nie znajdzie tu w kolejności żmudnie powybieranych faktów. To portret raczej, którego treścią jest i biografia Chopina i osobowość jego duchowa oraz cielesna, i twórczość — stopione w jedność.

Nikt jeszcze w prozie artystycznej nie mówił o Chopinie tak przejmująco a z taką prostotą. Nikt też nie komentował tak głęboko i wizualnie jego muzyki. Jedną olśniewającą metaforą umie Kaden rozświetlić laikom, niewtajemniczonym w terminologię i technikę muzyczną, istotę harmonii i sekrety fortepianu Chopina. Proza Kadenowska, zazwyczaj architektonicznie ciosana i kontrastowymi nasycona barwami, tu dobywa słów-odcieni, słów-ćwierćtonów i półświateł. Gwałtowna w swej ekspresji, utkana jest z rozległej i subtelnej skali światłocienia, jak Delacroix portret romantyczny Chopina, którego reprodukcja słusznie się w tej książce znalazła.

Wpatrzony ostro w rysy swojej wizji, autor „Życia Chopina" jednocześnie jak kamerton wibruje wzruszeniem. Jest to wzruszenie bardzo serdeczne, bardzo chopinowskie i bardzo polskie. Udziela się nam tak osobliwie, że nie orientujemy się, czy zawdzięczamy je znaczeniom i rytmowi zdań, czy też wywołała je utajona w tych rytmach i tych znaczeniach reminiscencja chopinowskich preludiów i sonat.

Zamykając książkę — wiemy, że nie prędko uwolnimy się od wzruszenia, ani

od obrazu Chopina, tak pięknie przedstawionego przez Kadena-Bandrowskiego w jego pięknej książce.

Wacław Sieroszewski. W NIEPODLEGŁEJ MONGOLII. (DALAJ LAMA). Powieść dla młodzieży. Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska". Warszawa, 1937 r. 8⁰ str. 399. Cena zł 4.—.

Głośna powieść dwutomowa pt. „Dalaj Lama" zjawiła się obecnie w przeróbce dla młodzieży pod powyższym zmienionym tytułem.

Egzotyzm środowiska mongolskiego opisanego z ogromną plastyką, wędrówka pełna niezwykłych przygód przez kraj obcy i niegościnny, dzielność dwojga młodego rodzeństwa w przezwyciężaniu trudności, nastręczających się na każdym kroku, składają się na całość interesującą, wybitnie przystosowaną jako lektura dla młodzieży.

Dziś, w chwili konfliktu na Dalekim Wschodzie, lekaura ta staje się bardzo aktualną.

Książka została zalecona jako lektura dla młodzieży szkolnej przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Erazm Majewski. W OTCHŁANIACH CZASU. Nowe wydanie „Profesora Przedpotopowicza" z przedmową dr Adama Łuniewskiego. Ilustrowane. Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska". Warszawa, 1938 r. 8⁰ duża, str. 286.

Książka Erazma Majewskiego pt. „W otchłaniach czasu" jest pracą popularnonaukową, mającą za zadanie przedstawić czytelnikowi dzieje ziemi oraz rozwój świata organicznego. Treść naukowa książki ujęta została w szatę powieściową. Dzięki formie dialogowej czytelnik łatwiej i szybciej dochodzi do poznania losów geologii historycznej, niżby to osiągnął przy pomocy studiowania podręczników z zakresu tej wiedzy.

Książka E. Majewskiego przeznaczona jest zasadniczo dla młodzieży dorastającej, niemniej jednak i czytelnik dorosły, ciekawy przeszłości ziemi oraz historii życia, którego sam jest cząstką, przeczyta ją z korzyścią.

Stanisław Rembek. W POLU. Opowieść. Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska". Warszawa, 1937 r.

Dzieje jednej kompanii w czasie wojny polsko-bolszewickiej, przeżycia jej dowódców i szeregowych — oto treść tej opowieści. Trzeba autorowi przyznać duży talwent w przedstawianiu czytelnikowi poszczególnych postaci, a postaci tych jest dużo. Mimo to każda jest odrębną indywidualnością.

Razi jednak w opowiadaniu pewna rozwlekłość, szczególnie na początku książki (np. podporucznik Paprosińskiego). Z dużym talentem przedstawił nam autor postać generała Żeligowskiego, ówczesnego dowódcy dywizji.

Realizm w przedstawianiu wojny i towarzyszącego jej zniszczenia potrafił autor pogodzić z postawą wybitnie patriotyczną.

Wacław Sieroszewski. MARSZAŁEK JÓZEF PIŁSUDSKI. Życiorys. Wydanie trzecie przejrzane i poprawione przez autora. Inst. Wyd. „Biblioteka Polska". Warszawa, 1938 r.

Jest to książeczka z zakresu lektury szkolnej. Nie potrzeba chyba uzasadniać, że winna się ona znaleźć dosłownie w każdej bibliotece szkolnej.

Piękny język, styl prosty, ale nadzwyczaj obrazowy sprawiają, że książkę tę czyta się z niesłabnącym zainteresowaniem.

W tekście znajdujemy szereg bardzo ciekawych ilustracji. Wydanie staranne, papier dobry. O powodzeniu książki mówi nam trzecie już jej wydanie.

Ś. † P.

MARIA HENRYKA Z MEISSNERÓW WOROBCZUKOWA

zmarła dn. 1 lutego b. r. w Wilanowie w 45. roku życia a 25. roku pracy nauczycielskiej.

Pochodziła ze Lwowa, gdzie ukończyła seminarium nauczycielskie, po czym przystąpiła do pracy w szkolnictwie polskim zaboru austriackiego.

W roku 1918 była prześladowana przez ukraińców, którym odmówiła złożenia przysięgi.

Do Związku Nauczycielstwa Polskiego należała od roku 1913. Jako gorąca związkowczyni, wyjątkowo sumienna i zdolna nauczycielka, idealna matka i żona jako człowiek o niezwykłej prawości charakteru Koleżanka Maria Worobczukowa zdobyła sobie ogólną miłość, szacunek i uznanie.

Śmierć Zmarłej głębokie wywarła wrażenie na tych, którzy mieli możność bliższego Jej poznania. Zdobyła sobie prawdziwą miłość u wszystkich, z którymi i wśród których pracowała. Całe miejscowe społeczeństwo Wilanowa i okolicy odprowadziło zwłoki Zmarłej na miejsce wiecznego spoczynku.

Cześć Jej świetlanej pamięci!

NAJLEPSZA POMOC W WYCHOWANIU I NAUCZANIU — TO CZASOPISMA DZIECIĘCE Z N. P.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Warszawa, ul. Juliana Smulikowskiego Nr 1. Tel. 543-13.

Członkowie Okręgu Warszawskiego z terenu województwa otrzymują „Głos Nauczycielstwa Mazowieckiego" bezpłatnie.

Cena prenumeraty: dla członków Związku: rocznie 4 zł, 1 numer 50 gr; dla niecz łonków Związku: rocznie 8 zł, 1 numer 1 zł.

Konto P. K. O. 25.918.

Cena ogłoszeń: cała strona 100 zł, 1/2 str. 50 zł, 1/4 str. 30 zł, 1/8 str. 15 zł. Drobne po 10 gr za wyraz.

Redaktor odpowiedzialny oraz wydawca z ramienia Zarzadu Okręgu Warszawskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego: BOLESŁAW KOKOSZCZYŃSKI.

R E D A K C J A R Ę K O P I S Ó W N I E Z W R A C A

Zakłady Graficzne „NASZA DRUKARNIA", Warszawa, ul. Sienna 15.